

FRANS

EERSTE GRAAD B-STROOM

LEERPLAN SECUNDAIR ONDERWIJS

VVKSO – BRUSSEL D/2010/7841/018
September 2010

Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs
Guimardstraat 1, 1040 Brussel

Inhoud

INLEIDING: Visie op moderne talen	5
LEERWIJZER	7
1 SITUERING VAN HET LEERPLAN	8
1.1 Profiel van de leerling in de B-stroom	8
1.2 Mediëren in de B-stroom	8
1.3 Evalueren en rapporteren	9
1.4 Taalbeleid: aandacht voor instructietaal en lesstructuur	9
1.5 Leren in samenhang.....	10
1.6 Frans in de eerste graad B-stroom	10
1.7 Plaats van dit leerplan in het geheel van het curriculum Frans B-stroom.....	11
1.8 Plaats van de ontwikkelingsdoelen in het leerplan	13
2 ALGEMENE DOELSTELLINGEN	15
3 LEERPLANDOELSTELLINGEN	16
3.1 De communicatieve vaardigheden.....	16
3.2 De interculturele component	33
3.3 De taalkundige component	34
4 Uitrusting en didactisch materiaal	41
5 Ontwikkelingdoelen	42

INLEIDING: Visie op moderne talen

In de huidige mondiale context en zeker in de zich ontwikkelende Europese Unie, zijn mobiliteit en grensoverschrijdende contacten alledaags geworden. Een opleiding tot meertaligheid is een antwoord op die noden.

Een onderwijs met een duidelijk mondiale en Europese oriëntatie moet dus de ontwikkeling van taalcompetenties van zijn leerlingen ondersteunen en maakt meertaligheid tot een belangrijke doelstelling. Dat impliceert dat het zijn leerlingen de mogelijkheden biedt verscheidene talen te leren.

De leerplannen Moderne Vreemde Talen van het VVKSO, conform met de Europese consensus over het onderwijs¹ in de moderne vreemde talen en met de eindtermen van de Vlaamse overheid, zijn zo opgevat dat ze die hoofddoelstelling van meertaligheid willen realiseren.

In het secundair onderwijs worden moderne vreemde talen aangeboden om vaardigheden te verwerven om:

- sociaal contact te onderhouden met anderstaligen,
- tijdens studie en latere loopbaan aan onderzoek te doen,
- later professioneel te kunnen functioneren,
- de horizon te verruimen via rechtstreeks contact met anderstalige culturen te verruimen,
- attitudes van openheid, communicatiebereidheid, intellectuele nieuwsgierigheid, kritische zin en verdraagzaamheid te ontwikkelen,
- zich te ontspannen en van andere culturen te genieten.

Ontwikkeling van communicatieve en interculturele competenties in lezen, luisteren, spreken en schrijven (de vier basisvaardigheden) en het interactieve samenspel daarvan, is voor alle leerlingen op alle niveaus en in alle graden **de prioriteit**.

Zo kunnen leraren vreemde talen vorm geven aan de beoogde meertaligheid, tonen ze de weg naar interculturele verdraagzaamheid, ondersteunen ze bij hun leerlingen de ontwikkeling naar een steeds groeiende autonomie op persoonlijk, sociaal, intellectueel en cultureel vlak. Zo leveren ze een belangrijke bijdrage tot de verspreiding van het Europese gedachtegoed en verruimen ze de blik op de wereld.

De Coördinatiecommissie Moderne Talen, die de werking van de verschillende leerplancommissies moderne talen van het VVKSO coördineert, heeft in november 2007 haar *Visie op het onderwijs in moderne vreemde talen*² gepubliceerd. Daar heeft zij de hierboven samengebonden geformuleerde visie uitvoerig toegelicht en verantwoord. Deze 'Visietekst' is het resultaat van intensieve besprekingen in de Coördinatiecommissie Moderne Talen, in overleg met de pedagogische begeleiders en de leden van de leerplancommissies Duits, Engels, Frans, Nederlands en Klassieke Talen en vormt een stapsteen en wegwijzer naar een coherente visie over het modernetalenonderricht.

Je leert moderne vreemde talen om er iets concreets mee te doen, om te kunnen communiceren. Dat betekent dat vanaf de start de communicatieve taaltaken centraal staan. Van meet af aan geldt het volgende:

- de taalleerder wordt taalgebruiker;
- het correct begrijpen en overbrengen van boodschappen is essentieel: de focus ligt dus op de betekenis, meer dan op de vorm;

¹ Council of Europe (2001), *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*, Cambridge University Press, 276 p.

² Zie www.vsko.be > Secundair onderwijs > Publicaties > Downloaden

- de vorm en de correctheid zijn belangrijk in zoverre ze een efficiënte en correcte communicatie bevorderen.

In de leersituaties leert de leerling de taal efficiënt gebruiken, zowel receptief als productief³. Dat impliceert dat hij, zoals de leerplannen, de decretale eindtermen en het Europees Referentiekader het voorzien, *van meet af aan*

- gevarieerde communicatieve ‘taaltaken’ leert uitvoeren met een progressie in de moeilijkheidsgraad of complexiteit en een groei in autonomie,
- in zo authentiek mogelijke taalgebruikssituaties leert functioneren en reflecteren over taalgebruiken taalgebruikssituaties,
- met verschillende tekstsoorten leert omgaan.

Dit leerplan werd in de geest en naar de letter van deze *Visietekst* geconcipieerd. Het tekent voor de leraar een duidelijke en verantwoord uitgebouwde weg uit om zijn leerlingen tot de vereiste beheersing van het Frans in voor hen haalbare communicatieve taalgebruikssituaties te brengen.

³ Receptief = luisteren, kijken en lezen; productief = spreken en schrijven

LEERWIJZER

Dit leerplan is bedoeld voor alle leerlingen van de eerste graad B-stroom, welke ook de vervolgloopbaan van de leerling is. Daarom is het een **open leerplan**. Dit wil zeggen dat de leraar Frans zijn lessen kan aanpassen aan de realiteit van zijn klas. Een bepaalde doelstelling kan immers bereikt worden op verschillende niveaus. Ook hier geeft het leerplan aanwijzingen. De kunst bestaat erin om de mogelijkheden van de klasgroep en van elke leerling in de groep juist in te schatten, en lessen aan te bieden, werkvormen en oefenmodellen te gebruiken waarbij zowel die concreet denkt en eerder praktisch is, als de snellere en meer abstract georiënteerde leerling aangesproken en gemotiveerd wordt.

Dit leerplan is opgesplitst in **twee delen**.

Deel 1, het eigenlijke leerplan, gaat over de leerplandoelstellingen. Hier vind je het antwoord op de vraag wat in de eerste graad Frans zeker moet nagestreefd worden, welke taaltaken zij zouden zij moeten trachten te realiseren en welke ondersteunende kennis zij nodig hebben bij het verwezenlijken van die taaltaken. Daarbij horen ook vakspecifieke attitudes. Om deze doelstellingen te realiseren moet de school over bepaalde infrastructuur beschikken.

De **leerplandoelstellingen** van het leerplan Frans zijn gebaseerd op de **ontwikkelingsdoelen** en niet op eindtermen. Waar voor eindtermen een resultaatsverbintenis geldt, hebben scholen als het om ontwikkelingsdoelen (OD) gaat een **inspanningsverplichting**, dit biedt hen meer ruimte om het leren van de jongeren centraal te stellen. De afkorting OD verwijst naar het nummer van een bepaald ontwikkelingsmodel. Het overzicht van de ontwikkelingsdoelen staat op het einde van deel 1.

Leerplandoelstellingen zijn minimumdoelstellingen die gebaseerd zijn op de ontwikkelingsdoelen en vastgelegd zijn door het VVKSO, de koepel van de katholieke secundaire scholen. De leerplannen zijn goedgekeurd door de onderwijsinspectie. Elke leerplandoelstelling krijgt een afkorting zodat er gemakkelijk naar verwezen kan worden. Zo staat LU1 voor de eerste doelstelling van luistervaardigheid.

De ontwikkelingsdoelen en leerplandoelstellingen houden rekening met de beginsituatie van de leerlingen. Verder zijn deze leerplandoelstellingen gelinkt aan de niveaus van het **Europees Referentiekader (ERK)**. De visie die in dit leerplan verwoord wordt, is daarenboven mee bepaald door de tekst "*Een visie op het Onderwijs Moderne Vreemde Talen*", Cf. *Inleiding*.

Elk hoofdstuk begint met de voorstelling van de eindtermen Frans die in het basisonderwijs moeten worden gerealiseerd. Deze voorstelling is louter indicatief vermits een groot aantal leerlingen die in 1 B starten het basisonderwijs niet afgewerkt heeft maar zij laat toe aan te tonen dat ontwikkelingsdoelen voor de 1ste graad B-stroom het niveau van de eindtermen voor het basisonderwijs niet overschrijden. Daarenboven, een aantal leerlingen zullen wel Frans gehad hebben in het basisonderwijs. In dit geval zijn deze eindtermen een belangrijk aanknopingspunt om verder te bouwen op wat reeds aangeboden en ingeoefend werd. De leerkracht zal een gedifferentieerd aanbod moeten doen.

In **Deel 2** worden de links tussen de doelstellingen van dit leerplan en de **beheersingsniveaus van het ERK** belicht. Daarnaast worden leerautonomie en pedagogisch-didactische wenken behandeld. De **pedagogisch-didactische wenken** beschrijven hoe bepaalde concrete didactische aspecten van het modernetalenonderwijs best aangepakt worden. Bij het schrijven ervan is de leerplancommissie vertrokken van een nodenanalyse: op welke vragen willen leraars graag een antwoord vinden in de leerplannen? Ook het aspect evaluatie en de daaruit volgende oriëntatie komen aan bod in deel 2. Tot slot is er een beperkte, oriënterende bibliografie te vinden in dit deel.

1 SITUERING VAN HET LEERPLAN

Nog voor we het eigenlijke leerplan en de na te streven doelstellingen kunnen bespreken, dienen we het te hebben over de eigenheid van de leerlingengroepen voor wie dit leerplan bestemd is. Het eerste leerjaar B (1B) en het Beroepsvoorbereidend leerjaar (BVL) vergen immers een specifieke benadering.

1.1 Profiel van de leerling in de B-stroom

De beginsituatie van jongeren in de B-stroom is zeer specifiek. Mede daardoor is de samenstelling van klassen in de regel ook erg heterogeen.

1B onthaalt jongeren:

- die het basisonderwijs hebben beëindigd zonder getuigschrift, vaak ook jongeren
 - met leerstoornissen,
 - met een leerachterstand,
 - die komen uit de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers,
 - die een andere thuistaal hebben dan het Nederlands, met een geringe beheersing van de instructietaal en de schooltaal
- die het basisonderwijs niet hebben beëindigd, maar op basis van leeftijd de overstap maken naar 1B,
- die een getuigschrift basisonderwijs bezitten maar op advies de overstap maken naar 1B,
- uit het buitengewoon onderwijs.

In het BVL vinden we jongeren:

- die 1B al of niet met vrucht beëindigd hebben,
- die overgaan op basis van leeftijd,
- die na heroriëntering vanuit 1A in BVL instromen. Deze leerlingen hebben soms een voorsprong op gebied van algemene vakken,
- die uit de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers komen,
- uit het buitengewoon onderwijs.

De meeste van deze jongeren zitten nog in volle exploratie van hun persoonlijke talenten en kwaliteiten. Soms komen ze uit maatschappelijk kwetsbare groepen en hadden ze in het verleden weinig succeservaringen. Meer nog dan ondersteuning voor technisch lezen of rekenen, meer nog dan stimulansen voor hun leercapaciteiten, hebben zij nood aan een motiverende aanpak. Vaak is het voor de leraren, naast een uitdaging, een boeiende en dankbare opdracht om met deze leerlingen te werken.

1.2 Mediëren in de B-stroom

Mediatie is een doelgerichte tussenkomst om de leerling te stimuleren zijn/haar cognitieve mogelijkheden beter aan te spreken en in te schakelen. Via mediërend leren ontwikkelen de leerlingen stapsgewijs de vaardigheid zelfstandig te leren en te handelen. De begeleiding van het leerproces vindt plaats in de klas door het stellen van leervragen, die leerlingen activeren na te denken en hun gedachten te formuleren en hen bewust te maken van wat ze leren. Als leraren op deze meer procesgerichte manier werken, gaan ze anders kijken naar de leerlingen, ze zien dat iedereen potentieel heeft om te leren en gaan vanzelf meer differentiëren. Mediërende tussenkom-

sten leggen de nadruk op het cognitieve aspect, zonder de dynamische affectieve factoren te negeren. Het maakt leerlingen bewust van wat ze leren, zodat ze een binding krijgen met wat ze doen, ze meer gemotiveerd worden en hun gevoel van competentie groeit.

1.3 Evalueren en rapporteren

Evaluatie als deel van het leerproces

Elk leerproces eindigt (en start) met een evaluatie en rapportering van de verzamelde gegevens. In een assessmentcultuur wordt evaluatie als een onderdeel van het leerproces gezien, en is ze méér dan alleen een beoordeling tijdens een momentopname. De pedagogisch-didactische meerwaarde schuilt in de mogelijke bijsturing van het leerproces, de inzichten in het leerproces en de verhoogde leerlingbetrokkenheid. Dat geeft aanleiding tot nieuwe evaluatievormen zoals coöperatieve evaluatie, peerevaluatie en zelfevaluatie.

Rapportering

Rapporteren is verbonden met evalueren: het communiceren en het aanwenden van de resultaten. Om de rapportering bij de nieuwe evaluatievormen te laten aansluiten zijn de onderstaande aandachtspunten van belang:

- de leerling moet goed weten waarover gerapporteerd wordt,
- de leerling dient te weten op welke manier, met welke evaluatievormen er gewerkt werd/wordt,
- het rapport moet begrijpbaar en duidelijk zijn (schooltaalproblematiek),
- de leerling moet zijn persoonlijke sterkten en zwakten, verbetering of achteruitgang kunnen zien en de resultaten moet hij/zij kunnen vergelijken met die van zichzelf, niet met die van zijn referentiegroep,
- een verbale (geschreven) commentaar verdient aanbeveling, zowel bij het werken met een puntenschaal als met een letterschaal,
- rapportering van sociale vaardigheden, attitudes en verwerkingsstrategieën mag niet ontbreken en wordt bij voorkeur verbaal gecommuniceerd.

1.4 Taalbeleid: aandacht voor instructietaal en lesstructuur

Omdat taalbeleid voor de hele school van belang is, wordt iedere leraar, opvoeder ... erbij betrokken. Iedereen ervaart dat werken aan een taalbeleid de onderwijskwaliteit verhoogt en dat meer leerlingen daardoor het schoolcurriculum kunnen halen.

Vooraf wanneer de taalvaardigheid van de leerlingen binnen een klas (les) uiteenloopt, is er behoefte aan een 'taalgerichte vakdidactiek'. Taal en denken over het vak zijn nauw met elkaar verbonden. Zijn alle 'vaklessen' echter taalgericht genoeg?

Intensief werken aan taal, ook in niet-taallessen kan via taalgericht vakonderwijs. Met taalgericht vakonderwijs kiest de school voor een visie op ondersteuning en ontwikkeling van de taalvaardigheid van de leerlingen in functie van leren. Essentieel hierbij is dat de leerling centraal staat want bij taalgericht vakonderwijs gaat het over goed onderwijs op maat van elke leerling.

Taalgericht vakonderwijs staat voor een didactiek die gebruik maakt van het feit dat taal een belangrijke rol speelt bij het leren. Uitgangspunt is dat taal, leren en denken onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Taalgericht vakonderwijs zoekt naar mogelijkheden om leren en taal aandacht te geven in de vaklessen. De vakinhoud

staat voorop, en daarover praat en schrijf je met elkaar in vaktaal. Aandacht voor taal betekent dan dubbele winst.

Taalgericht vakonderwijs is te omschrijven als contextrijk onderwijs, vol interactie en met taalsteun. De begrippen context en interactie zijn niet specifiek voor taalgericht vakonderwijs. Alle leraren werken met contexten en samenwerkend leren levert veel zinvolle interactie. Voor vaktaalleren is aandacht voor beide echter onmisbaar. Door de leerlingen daarbij op verschillende manieren taalsteun te geven, kunnen we het leerproces optimaliseren.

Als we 'goed' onderwijs willen voor allen, dan is er aandacht voor (school)taal. Dat veronderstelt standaardtaal gebruiken, de juiste vaktermen toepassen (vaktaal), in de gepaste taal over de leerstof en het vak kunnen praten ... In de lessen, bij taken en opdrachten komt daarbij ook de aandacht voor een heldere instructietaal.

Gezien de heterogene instroom in de eerste graad gaat de school het best met goede instrumenten de beginsituatie van de (schoolse) taalvaardigheid na om daarna de gepaste remediëring en begeleiding op te starten.

In de eerste graad betekent dit dat de school een werking opzet om de schoolse taalvaardigheid te verhogen, om de slaagkansen en de kwaliteit van het onderwijs te garanderen. In concreto gaat het over de volgende vakoverstijgende thema's uit de instructietaalproblematiek:

- een duidelijke en transparante lesstructuur,
- een duidelijke en heldere instructietaal in lessen, opdrachten, toetsen en proefwerken,
- taalvaardigheidsondersteunend onderwijzen via actieve werkvormen en aandacht voor het gebruik van teksten in de les,
- duidelijke begripsverklaring en expliciteren van schooltaalwoorden,
- aanschouwelijk werken met authentiek materiaal,
- activering van de voorkennis van de leerling,
- instrumenten om de beginsituatie voor taalvaardigheid te kunnen vaststellen,
- maatregelen voor leerlingen met leerstoornissen als dyslexie...

1.5 Leren in samenhang

Om B-stroom leerlingen te ondersteunen in hun groei naar maatschappelijke (zelf)redzaamheid kunnen scholen ervoor kiezen het leren in samenhang meer kansen te geven. Een mogelijkheid hiervoor is te werken met één of andere vorm van geïntegreerd of vakoverschrijdend werken: leerinhouden uit verschillende vakken worden in onderlinge samenhang en in een mix van leeromgevingen aangeboden.

Naast de specifieke methodieken gericht op transfer, functionaliteit en ervaringsleren maakt vakkenintegratie gebruik van dwarsverbanden, relaties tussen de vakken op niveau van de doelen. Bovendien kan er ruim aandacht besteed worden aan algemene onderwijsdoelen zoals leren leren, leren samenwerken, leren van bronnen, zelfstandig leren en verantwoordelijkheid dragen, . . .

1.6 Frans in de eerste graad B-stroom

In de B-stroom van de eerste graad is Frans een verplicht vak: in het 1ste leerjaar B vanaf 1 september 2010, in BVL vanaf 1 september 2011.

1.6.1 Frans in 1B

Leerlingen die uit het Vlaamse basisonderwijs komen, hebben er Frans gevolgd gedurende de laatste twee leerjaren. Voor alle leerlingen in de A-stroom gelden de eindtermen van het basisonderwijs als gemeenschappelijke startniveau. Sinds de wijziging van het decreet basisonderwijs (mei 2004) is Frans een verplicht leergebied geworden in het basisonderwijs. Voortaan moeten de eindtermen Frans bereikt zijn op het einde van het basisonderwijs (zie ook hoofdstuk 3 Leerplandoelstellingen en leerinhouden).

Men zal nochtans rekening moeten houden met verschillen in aanleg en motivatie. In sommige regio's moet men rekening houden met leerlingen die nooit eerder met Frans in contact kwamen:

- migranten,
- ex-OKANers⁴,
- Nederlandse leerlingen uit de grensstreek, die in het Nederlandse basisonderwijs Engels als tweede taal volgden. Deze leerlingen hebben dus wel al enige ervaring opgedaan met het leren van een vreemde taal.

De meeste leerlingen in 1B hebben in de basisschool problemen gehad met Frans of hebben nooit Frans gehad

Een en ander maakt dat de beginsituatie heel heterogeen zal zijn.

1.6.2 Frans in het Beroepsvoorbereidend leerjaar

Een aantal leerlingen in het BVL volgden het eerste leerjaar A. Ze hebben er Frans gevolgd gedurende 4 of 5 uur/week. Hun problemen met dit vak hielden onder meer verband met hun talige mogelijkheden, hun inzichtelijke capaciteiten en met het tempo van de lessen.

Tijdens de eerste maanden van het tweede leerjaar zal men de progressie aanpassen aan de voorkennis en de mogelijkheden van de volledige klasgroep. De leraar zal echter van de relatieve voorsprong van sommige leerlingen gebruikmaken om ze, indien nodig, in hun zelfvertrouwen te herstellen en opnieuw voor Frans te motiveren.

1.7 Plaats van dit leerplan in het geheel van het curriculum Frans B-stroom

Hieronder schetsen we de positie van het vreemdetalenonderwijs in het secundair onderwijs in het algemeen. De eerste graad B-stroom neemt hierin, zoals hierboven werd geschetst, een bijzondere plaats in. Onderstaande gecursiveerde tekst dient dan ook in dit licht gelezen te worden.

Aansluiting bij de doelen van het SO

In het secundair onderwijs primeren de persoonlijke en de sociale ontwikkeling van de leerlingen.

Samen met de andere vakken speelt het vreemdetalenonderwijs een belangrijke rol in de algemene vorming. Het ontwikkelt de kennis, de inzichten, de vaardigheden en de attitudes die toelaten

- zich intellectueel en cultureel te (blijven) verrijken,
- adequaat te functioneren in een multiculturele maatschappij.

⁴ Met 'ex-OKANers' (OKAN = *Onthaalklas Anderstalige Nieuwkomer*) bedoelt men een jongere die het vorig schooljaar als nieuwkomer (d.i. niet langer dan één jaar in België verblijvend en niet meer dan 9 maanden Nederlandstalig onderwijs heeft genoten) in de onthaalklas een taalbad Nederlands kreeg met de bedoeling na één schooljaar door te stromen naar het reguliere onderwijs.

Daarbij spelen de volgende attitudes en sociale vaardigheden een belangrijke rol:

- oordelen en handelen in de lijn van waarden als sociale gerichtheid, dienstbaarheid, respect voor zichzelf en anderen, verantwoord handelen;
- aandacht voor het belang van het verbale in het latere leven;
- een ruime belangstelling;
- een gepast zelfvertrouwen;
- contactvaardigheid (luisterbereidheid, spreekdurf, beheersing van omgangsvormen) en bereidheid tot samenwerking;
- een open en vriendelijke houding;
- vlotheid in stijl en voorkomen;
- zin voor stiptheid: opdrachten tijdig, correct en accuraat uitvoeren.

Van de leraren wordt verwacht dat ze zich bewust zijn van het belang van deze attitudes en vaardigheden en dat ze dit inzicht ook doorgeven aan de leerlingen.

De vreemdentalenkennis maakt wezenlijk deel uit van de beoogde praktische vorming met het oog op studie, beroep en privéleven.

1) De communicatieve component

In dit leerplan staan de communicatieve vaardigheden centraal. De leerlingen verwerven een aantal kenniselementen, inzichten, strategieën en attitudes die hen toelaten te functioneren in 'voor hen relevante en haalbare situaties'.

Zie verder Leerplandoelstellingen en leerinhouden 3.2.

Leerlingen kunnen slechts doelmatig leren spreken en schrijven indien ze vooraf overvloedig en nadrukkelijk met gesproken en geschreven taal geconfronteerd worden.

2) De interculturele component

De interculturele component beoogt vooral de leerlingen te sensibiliseren voor de plaats en het belang van Frans in hun omgeving. Ze worden ook gesensibiliseerd voor cultuurverschillen in de dagelijkse omgang. Het leerplan gaat ervan uit dat een zekere feitenkennis met betrekking tot Franstalige landen en regio's en met betrekking tot aspecten van het dagelijkse leven ipso facto aan bod komt naar aanleiding van gebruikte teksten, visuele en auditieve media.

3) De taalkundige component (woordenschat, morfosyntaxis, fonetiek)

Taalkundige elementen worden aangebracht op functionele basis. Dit betekent dat de leerlingen enkel woordenschat en grammaticale elementen integreren die noodzakelijk zijn om de communicatieve doelstellingen te bereiken. Met andere woorden overeenkomstig een oordeelkundige keuze van te ontvangen en te produceren teksten, alsook van daarbij aansluitende taaltaken. Enkele consequenties bij wijze van voorbeeld:

- wat de woordenschat betreft, primeren de hierboven vermelde tekstkeuze en taaltaken op het gebruik van frequentielijsten;
- grammaticale elementen worden aangebracht in een dosering die groeit met de behoeften en mogelijkheden van de leerlingen en met complexiteit van de taaltaken, met andere woorden in de mate dat ze noodzakelijk zijn om de taaltaken te kunnen verrichten of om ze te vergemakkelijken.
- een aantal taalstructuren krijgen bijzondere aandacht met het oog op correcte spreektaal.

4) **Leren leren**

De leerlingen worden regelmatig gewezen op de gevolgde didactiek. Aldus verkrijgen ze inzicht in de communicatieve doelen en de te volgen leerweg. Stilaan en progressief verwerven ze een zekere mate van verantwoordelijkheid en inspraak in het leerproces, bijvoorbeeld naar aanleiding van pair- en groepswork. Bij die gelegenheid leren ze ook de nodige discipline aan de dag leggen. Ze raken eraan gewoon over de eigen aanpak te praten, ervaringen uit te wisselen, adviezen te ontvangen en raad te geven aan medeleerlingen.

1.8 **Plaats van de ontwikkelingsdoelen in het leerplan**

Alle ontwikkelingsdoelen zijn expliciet aanwezig in dit leerplan. Het vult ze echter aan en kadert ze in een eigen perspectief. Als men het leerplan volgt realiseert men meteen ook de ontwikkelingsdoelen.

De ontwikkelingsdoelen, waarop dit leerplan bouwt, omschrijven

- welke gevarieerde ‘taaltaken’ de leerlingen op het einde van de eerste graad in het Frans zouden moeten kunnen realiseren,
- de graad van beheersing die ze daarbij moeten kunnen aantonen.

Om de moeilijkheidsgraad of complexiteit van taaltaken te omschrijven, doen de ontwikkelingsdoelen een beroep op begrippen als ‘tekstsoort’, ‘tekstkenmerken’ en ‘verwerkingsniveau’. Deze termen worden verder verduidelijkt. Wat volgt is een algemeen begrippenkader, dat de leraar in staat moet stellen de precieze draagwijdte van de leerplandoelstellingen en leerinhouden af te wegen.

1.8.1 **Tekstsoorten**

Leerlingen moeten kunnen omgaan met uiteenlopende tekstsoorten. Met het woord ‘tekst’ bedoelt men elke boodschap die ze produceren of ontvangen, zowel mondeling als schriftelijk. Ze moeten enerzijds informatie uit gesproken en geschreven teksten kunnen ophalen en deze anderzijds sprekend en schrijvend in een geschikte vorm weten te formuleren.

Soorten teksten	Definitie	Teksttypes
Informatieve teksten	Overbrengen van informatie	nieuwsitem, kranten- en tijdschriftenartikel, mededeling, folder, formulier, brief, e-mail, interview, conversatie, schema, tabel, verslag, uiteenzetting (door de leraar)...
Prescriptieve teksten	Het rechtstreeks sturen van het handelen van de ontvanger	Instructie (m.b.t. het klasgebeuren), opschrift, waarschuwing, gebruiksaanwijzing, handleiding, publieke aankondiging, reclameboodschap...
Argumentatieve teksten	Het opbouwen van een redenering	pamflet, betoog, essay, discussie, debat,
Narratieve teksten	Het verhalend weergeven van feiten en gebeurtenissen	reportage, scenario, relaas, interview, (reis)verhaal, film, feuilleton...
Artistiek-literaire teksten	Expliciete aanwezigheid van een esthetische component	stripverhaal, chanson / song gedicht, kortverhaal, roman, novelle, toneel ...

Deze classificatie mag niet als absoluut worden geïnterpreteerd. Eenzelfde tekst kan immers onder verschillende tekstsoorten geklasseerd worden, afhankelijk van de component die men voor een specifieke taalkaak centraal stelt. Wanneer men leerlingen bijvoorbeeld vraagt relevante informatie uit een reclameboodschap te halen, resorteert deze onder de informatieve teksten. Dezelfde tekst wordt prescriptief wanneer men leerlingen laat zoeken naar elementen die het gedrag van de ontvanger sturen. Een aantal reclameboodschappen lenen zich tenslotte tot een esthetische analyse waardoor de tekst onder de artistiek-literaire soort resorteert. Ook een tijdschriftartikel kan – afhankelijk van de taalkaak – informatief of narratief zijn.

1.8.2 Taaltaken en verwerkingsniveaus

De leraar biedt liefst taaltaken aan waarin de verschillende vaardigheden geïntegreerd zitten. In de loop van het leerjaar en van de graad zorgt hij voor een oplopende moeilijkheidsgraad. Hoe meer structuur een taak heeft, hoe eenvoudiger ze is. Hoe concreter het onderwerp, hoe meer ondersteuning met talig of niet talig materiaal, hoe gemakkelijker de taak.

Om een verschillende graad van beheersing m.b.t. de te ontvangen of te produceren teksten te kunnen beschrijven, wordt aangegeven welke taaltaken de leerlingen moeten kunnen verrichten op **vier onderscheiden ‘verwerkingsniveaus’**.

Verwerkingsniveau	Receptief	Productief
kopiërend geen wezenlijke verwerking	‘letterlijke’ opname	‘letterlijke’ weergave
beschrijvend verwerking van de informatie	Informatie als zodanig begrijpen	de leerlingen brengen de informatie over zoals ze die aangeboden wordt, zonder noemenswaardige veranderingen qua inhoud, formulering of structuur
structurerend zelf ordening aanbrengen in informatie	de leerlingen beheersen het vorige verwerkingsniveau, maar zijn bovendien in staat de informatie op een overzichtelijke en persoonlijke wijze te ordenen (m.a.w. op een wijze die kan afwijken van de ordening in de beluisterde of gelezen tekst)	er is een eigen inbreng van de leerlingen in formulering en structurering, buiten hetgeen werd overgenomen
beoordelend ordening aanbrengen in informatie en die vergelijken met info uit andere bronnen of uit eigen kennis	de leerlingen beheersen de vorige verwerkingsniveaus, maar zijn nu in staat de aangeboden informatie te beoordelen.	de leerlingen zijn in staat goed beargumenteerde en degelijk onderbouwde standpunten te verwoorden en toe te lichten ; ze kunnen kritisch reageren en passende argumenten naar voren brengen

Het verwerkingsniveau van een taalkaak wordt soms bepaald in functie van het aangeboden tekstmateriaal of de te bereiken taaldoelstelling.

Het verwerkingsniveau hoeft niet altijd voor alle leerlingen gelijk te zijn: de leraar kan rekening houden met de taalheterogeniteit binnen de leerlingengroep.

2 ALGEMENE DOELSTELLINGEN

De leerlingen worden bevestigd in of ontwikkelen een positieve attitude ten aanzien van het Frans als taal en als vak.

Ze verwerven de receptieve en productieve vaardigheden die hen toelaten op eenvoudige wijze, maar toch adequaat te functioneren in een beperkt aantal zeer courante taalgebruikssituaties die relevant zijn voor hun belangstelling en hun leefwereld.

Dit betekent:

- gesproken informatie begrijpen (luistervaardigheid),
- de informatie uit geschreven teksten begrijpen (leesvaardigheid), waarbij ze hun leesgedrag afstemmen op verschillende doeleinden of leesintenties,
- iets of iemand beschrijven en een verwerkte tekst bondig weergeven (spreekvaardigheid),
- deelnemen aan eenvoudige gesprekken (mondelijke interactie),
- korte teksten kopiëren, inlichtingen verstrekken op eenvoudige formulieren en een korte tekst samenstellen aan de hand van aangereikte bouwstenen (schrijfvaardigheid),
- een (inter)culturele gerichtheid tonen op het vlak van kennis en inzichten als van van vaardigheden en attitudes.

3 LEERPLANDOELSTELLINGEN

De leerplandoelstellingen van het leerplan Frans zijn gebaseerd op de ontwikkelingsdoelen (zie achteraan). Ze worden afgeleid uit de beginsituatie van de leerlingen. Verder hangen ze samen met het geheel van het curriculum Frans en de algemene doelstellingen van de eerste graad B-stroom. Bovendien zijn deze leerplandoelstellingen gelinkt aan de niveaus van het Europees Referentiekader. De visie die erin verwoord wordt, is bepaald door de visietekst "Een visie op het Onderwijs Moderne Vreemde Talen". Dit heeft een aantal gevolgen:

- de leerplandoelstellingen hebben in de eerste plaats betrekking op het verwerven van basisvaardigheden en attitudes die vereist zijn om later meer specifieke doelstellingen te kunnen nastreven;
- communicatieve doelstellingen hebben voorrang op doelstellingen geformuleerd binnen de grammaticale component;
- de leerplandoelstellingen streven de ontwikkeling na van de vijf vaardigheden: luisteren, lezen, spreken, gesprekken voeren, schrijven;
- bepaalde leerplandoelstellingen hebben ook een bewust - cognitieve dimensie. Er is een aanzet tot inzichtelijke, abstraherende taalverwerving.

3.1 De communicatieve vaardigheden

De 5 vaardigheden - *luisteren, lezen, spreken, gesprekken voeren en schrijven* - worden in dit hoofdstuk apart behandeld.

Het ontwikkelen van **elke vaardigheid** vraagt een **specifieke aanpak**. Daarom zal men in eerste instantie elke vaardigheid **apart inoefenen** aan de hand van aangepaste taaltaken die een beroep doen op strategieën die eigen zijn aan de gekozen vaardigheid.

In tweede instantie kan men meer dan één vaardigheid tegelijk aan bod laten komen: de lees- of luistertekst eventueel gebruiken als **vertrekpunt voor productieve taaltaken** (gesprekjes voeren, spreken of schrijven of tijdens een gesprek met een informatiekloof bepaalde zaken kort laten noteren).

Door de **integratie van vaardigheden** wint de opdracht aan authenticiteit. In het dagelijkse leven zijn de vijf vaardigheden - *luisteren, lezen, spreken, gesprekken voeren en schrijven* - immers ook vaak geïntegreerd: we spreken bijvoorbeeld met anderen over wat we gelezen of gehoord hebben, bij lezen en luisteren maken we aantekeningen van wat we belangrijk vinden om te onthouden; we schrijven om te antwoorden of te reageren op een mail, een brief, enz. Vermits het onderwijs van het Frans in de eerste plaats er naar streeft de praktische taalvaardigheid te bevorderen, hebben communicatieve taaltaken in het kader van één vaardigheidsveld dus best plaats in wisselwerking met taken die betrekking hebben op de overige velden. Een analoge benadering vindt men ook terug voor het onderwijs van het Nederlands.

Om zinvolle communicatieve taaltaken met succes te kunnen uitvoeren, hebben de leerlingen de vereiste taal-kennis, interculturele competentie en strategieën nodig. Daarom zal men zich bij het oefenen van vaardigheden altijd afvragen:

- Wat moeten de leerlingen *kunnen doen*?
- Wat moeten de leerlingen hiervoor *kennen*?
 - Beschikt de leerling over de nodige kennis?
 - Hoe kan de leerling bij het uitvoeren van de taalkaak ondersteund worden door de leerkracht, de leersituatie en/of de medeleerlingen om zijn kennis op de gepaste manier in te zetten opdat hij
 - o de taalkaak zo goed mogelijk kan uitvoeren?
 - o in de toekomst gelijkaardige taaltaken zelfstandiger kan aanpakken en uitvoeren?

Communicatieve taaltaken (gefocusd op geschreven en gesproken boodschappen begrijpen, spreken en schrijven om een boodschap over te brengen) zijn tegelijk *het doel* van taalonderwijs en *het middel bij uitstek* om kennis op een efficiënte manier in te oefenen en vast te zetten. Kennis en vaardigheden zijn dus nauw met elkaar verweven. Vandaar dat er in dit hoofdstuk over vaardigheden herhaaldelijk verwezen wordt naar de taalkundige en de interculturele componenten die de leerlingen moeten inzetten bij het uitvoeren van taaltaken.

3.1.1 Luisteren

3.1.1.1 Eindtermen luistervaardigheid Frans basisonderwijs

Voor teksten met onderstaande kenmerken kunnen de leerlingen uit het basisonderwijs, op het einde van het zesde studiejaar, de volgende taaltaken *beschrijvend* uitvoeren:

ET 1 het onderwerp bepalen in informatieve, narratieve en artistiek-literaire teksten;

ET 2 de elementaire gedachtegang volgen van prescriptieve en narratieve teksten;

ET 3 de gevraagde informatie selecteren uit informatieve en narratieve teksten.

ET 4 (zie ook gespreksvaardigheid ET 18) Indien nodig passen de leerlingen volgende strategieën toe:

- zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen;
- het luisterdoel bepalen;
- gebruik maken van ondersteunend visueel en auditief materiaal;
- hypothesen vormen over de inhoud van de tekst;
- de vermoedelijke betekenis van transparante woorden afleiden;
- gebruik maken van lichaamstaal;
- vragen om langzamer te spreken, iets te herhalen, iets aan te wijzen;
- te kennen geven dat ze iets niet begrepen hebben;

De luisterteksten vertonen de volgende kenmerken:

Onderwerp	concreet eigen leefwereld en dagelijks leven
Taalgebruikssituatie	concrete en voor de leerlingen vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties zonder storende achtergrondgeluiden meestal met visuele ondersteuning tot hen of tot hun leeftijdsgroep gericht
Structuur/Samenhang/lengte	korte enkelvoudige en eenvoudig samengestelde zinnen met de meest frequente voegwoorden elementaire tekststructuur zeer korte teksten met expliciete informatie ook met redundante informatie
Uitspraak,articulatie,intonatie	heldere uitspraak zorgvuldige articulatie duidelijke, natuurlijke intonatie standaardtaal
Tempo en vlotheid	langzaam tempo met pauzes waar nodig
Woordenschat en taalvariëteit	zeer frequente woorden eenduidig in de context standaardtaal informeel en formeel

3.1.1.2 Leerplandoelstellingen luistervaardigheid 1ste graad secundair onderwijs B-stroom

Kolom 1: Nummer van de doelstelling

Kolom 2: De vakgerichte leerplandoelstellingen Frans van de eerste graad hernemen of parafraseren de ontwikkelingsdoelen (OD) Frans van de eerste graad.

	Doelstellingen (zie ook tekstkenmerken 3.2.1.3)
Lu1	<p>De leerlingen kunnen de onderstaande taaltaken op <i>beschrijvend niveau</i> uitvoeren.</p> <p>Ze kunnen</p> <p>bij het beluisteren van informatieve en narratieve teksten</p> <ul style="list-style-type: none"> - het onderwerp bepalen (OD 1). - de hoofdgedachte achterhalen (OD 2). - de inhoudslijn volgen (OD 3). - relevante en herkenbare informatie selecteren (OD 5). <p>Keuze uit⁵ verschillende documenten</p> <p><i>informatieve teksten:</i> weerberichten, verkeersinformatie, sprekende klok, programma-aankondigingen, aankomst- en vertrektijden, openings- en sluitingstijden, mededelingen, reclameboodschappen, routebeschrijving, eenvoudige nieuwsberichten, toeristische tips, ...</p> <p><i>narratieve teksten:</i> (video)reportages, verhaaltjes, interviews, documentaires, ...</p>
Lu2	<p>de inhoud opvolgen van prescriptieve teksten (OD 4)</p> <p>Keuze uit verschillende documenten</p> <p><i>prescriptieve teksten:</i> aanwijzingen, instructies (ook met betrekking tot het klasgebeuren), waarschuwingen, ...</p>
Lu3	<p>bij het beluisteren van artistiek- literaire teksten het onderwerp bepalen .</p> <p>Keuze uit verschillende documenten</p> <p><i>artistiek-literaire teksten:</i> chansons, videoclip, uittreksels uit (teken)films, ...</p>
Lu4	<p>in een eenvoudig gesprek hun gesprekspartner begrijpen om deze te woord te staan. (OD 19)</p> <p>eenvoudige gesprekken: zie 3.4 gespreksvaardigheid</p>
Lu5	<p>De leerlingen kunnen bij het beluisteren van documenten strategieën⁶ gebruiken om hun luisterdoel te bereiken (ODT 6). Ze kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> - zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen;

⁵ Bij leerinhouden gebruiken we "keuze uit". Dit betekent dat de opsomming die volgt oriënterend en niet exhaustief is. Het is aan de leraar om een verantwoorde keuze te maken en te zorgen voor voldoende variatie in tekstsoorten.

⁶ Luisterstrategieën zijn technieken, middelen die een goede luisteraar gebruikt om hun luisterdoel (de boodschap begrijpen, het antwoord vinden op een vraag die men zich stelt) sneller en beter te bereiken. Luisterstrategieën worden ingezet voor, tijdens en na het luisteren. Zie verder: Pedagogisch-didactische wenken.

	<ul style="list-style-type: none"> - het luisterdoel bepalen; - gebruik maken van ondersteunend visueel en auditief materiaal; - hypothesen vormen over de inhoud van de tekst; - de vermoedelijke betekenis van transparante woorden afleiden; - voorbijgaan aan een woord, fragment of klankstroom die ze niet begrijpen. <p>Vermits luisteren een fundamenteel onderdeel is van elk gesprek, leren de leerlingen strategieën gebruiken om de gesprekspartner te begrijpen (OD 21).</p> <p>Ze kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> - ondersteunende lichaamstaal correct interpreteren en eventueel zelf gebruiken; - vragen om langzamer te spreken, iets te herhalen, iets aan te wijzen; - zelf iets herhalen om na te gaan of ze de ander goed begrepen hebben.
Lu6	<p>De leerlingen kunnen bij het luisteren en het uitvoeren van luistertaken hun functionele taalkennis inzetten, eventueel met ondersteuning van hulpmiddelen (OD 26).</p> <p>Ze leren hierbij reflecteren over taal en taalgebruik. Dit betekent dat de leerlingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - hun taalkennis kunnen inzetten en consolideren om nieuwe boodschappen en teksten te begrijpen; - onder begeleiding van de leerkracht nieuwe taalkennis kunnen opdoen als een luistertekst gebruikt wordt als uitgangspunt voor taalstudie. <p>Nadenken over taal en taalgebruik heeft als doel leerlingen vertrouwd te maken met</p> <ul style="list-style-type: none"> - de elementaire omgangsvormen; - verschillende tekstsoorten en luistersituaties; - de opbouw van een gesprek en van een gesproken tekst (openingsrituelen, onvolledige zinnen, hernemen van de woorden van de andere, aarzelingen, herhalingen, redundantie); - het taalgebruik van de spreker (formeel, informeel, vertrouwelijk) in duidelijke situaties; - intonatiepatronen; - niet verbaal gedrag.
Lu7^{*7}	De leerlingen tonen bereidheid om te luisteren in het Frans. (OD 27)
Lu8*	De leerlingen tonen bereidheid tot taalverzorging (OD 28)
Lu9*	De leerlingen tonen belangstelling voor de aanwezigheid van Frans in hun leefwereld, ook buiten de school, en voor de socioculturele wereld van de Franstaligen. (OD 29)

3.1.1.3 Tekstkenmerken

De beluisterde documenten (zie doelstellingen 3.2.1.2) vertonen de volgende kenmerken:

onderwerp	concreet heeft betrekking op de eigen leefwereld en het dagelijkse leven functioneel
taalgebruikssituatie	concrete en voor de leerling vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties zonder storende achtergrondgeluiden

⁷ Een (*) wijst op een attitude, waarvoor een inspanningsverplichting geldt. Dit betekent dat de leerkracht gerichte aandacht moet hebben voor de doelstelling en dat hij/zij kan aantonen op welke manier de doelstelling wordt nagestreefd.

	meestal met visuele ondersteuning
structuur / samenhang	Korte enkelvoudige en eenvoudig samengestelde zinnen, met de meest frequente verbindingswoorden elementaire tekststructuur met expliciete informatie ook met redundante informatie
Lengte	Zeer korte teksten
uitspraak, articulatie, intonatie	heldere uitspraak zorgvuldige articulatie duidelijke, natuurlijke intonatie standaardtaal
tempo en vlotheid	langzaam tempo met pauzes waar nodig
woordenschat en taalvariëteit	Zeer frequente woorden uit de woordvelden, vaste frasen en standaarduitdrukkingen eenduidig in de context standaardtaal informeel en formeel

3.1.1.4 Schematische voorstelling van de taaltaken

Schematisch kunnen we de taaltaken bij Lu1, Lu2, Lu3 en Lu4 als volgt voorstellen:

Tekstsoorten	Taaltaken op beschrijvend niveau
Informatieve teksten Narratieve teksten	- het onderwerp bepalen - de hoofdgedachte achterhalen - de inhoudslijn volgen - informatie selecteren
Prescriptieve teksten	- de inhoud opvolgen - informatie selecteren
Artistiek-literaire teksten	- het onderwerp bepalen
In eenvoudig gesprekken	- de gesprekspartner (voldoende) begrijpen

- De luisterteksten worden dus zo gekozen dat er **voldoende variatie in tekstsoorten** is:
 - mededelingen, instructies en opdrachten geformuleerd door de leerkracht, m.b.t. het klasgebeuren en het lesgebeuren;
 - gesprekken in de klas met de leerkracht, met klasgenoten;
 - videomateriaal;
 - audio-opnamen;
 - gesproken documenten op Internet (gesproken boodschap ondersteund met beeldmateriaal en titels of legendes).
- De leerkracht zal ook zo vlug mogelijk en zoveel mogelijk **het Frans als voertaal** gebruiken in de klas zodat de les **een permanente oefening** in het begrijpen van gesproken taal wordt.

3.1.2 Leesvaardigheid

3.1.2.1 Eindtermen leesvaardigheid Frans Basisonderwijs

– Voor teksten met onderstaande kenmerken^o kunnen de leerlingen uit basisonderwijs, op het einde van het zesde studiejaar volgende taaltaken uitvoeren op *beschrijvend niveau*:

- ET 5 het onderwerp bepalen in informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten;
- ET 6 de hoofdgedachte achterhalen in informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten;
- ET 7 de gedachtegang volgen van prescriptieve en narratieve teksten;
- ET 8 de gevraagde informatie selecteren uit informatieve en narratieve teksten.

- ET 9 Indien nodig passen de leerlingen volgende strategieën toe:
 - zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen;
 - het leesdoel bepalen;
 - gebruik maken van ondersteunend visueel materiaal;
 - hypothesen vormen over de inhoud van de tekst;
 - de vermoedelijke betekenis van transparante woorden afleiden;
 - de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context;
 - herlezen wat onduidelijk is;
 - een woordenlijst of een woordenboek raadplegen.

De leesteksten vertonen de volgende kenmerken:

Onderwerp	concreet eigen leefwereld en dagelijks leven
Taalgebruikssituatie	concrete en voor de leerlingen vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties meestal met visuele ondersteuning tot hen of tot hun leeftijdsgroep gericht
Structuur / Samenhang / Lengte	korte enkelvoudige en eenvoudig samengestelde zinnen met de meest frequente voegwoorden elementaire tekststructuur korte teksten ook met redundante informatie
Woordenschat en taalvariëteit	frequente woorden eenduidig in de context standaardtaal informeel en formeel

3.1.2.2 Leerplandoelstellingen leesvaardigheid 1ste graad Secundair Onderwijs B-stroom

Kolom 1: Nummer van de leerplandoelstelling

Kolom 2: De vakgerichte leerplandoelstellingen Frans van de eerste graad hernemen of parafraseren de eindtermen Frans van de eerste graad.

Doelstellingen (zie ook tekstenkenmerken 3.2.2.3)	
	De leerlingen kunnen de onderstaande taaltaken op <i>beschrijvend niveau</i> uitvoeren. Ze kunnen

<p>Le1</p>	<p>bij het lezen van informatieve, narratieve, prescriptieve teksten</p> <ul style="list-style-type: none"> - het onderwerp bepalen (OD 7). - de hoofdgedachte achterhalen (OD 8). - de gedachtegang volgen (OD 9). - informatie selecteren (OD 10). <p>Keuze uit⁸ verschillende documenten:</p> <p><i>informatieve teksten:</i> foto's met onderschrift, weerberichten, nieuwsberichten uit kranten en tijdschriften, interviews, dialogen, mededelingen, folders, toeristische en andere informatie, informele boodschappen (brieven, e-mails), verslagen, webpagina's en andere digitale teksten, affiches, etiketten, verpakkingen, prijslijsten, formulieren, tabellen, radio- / tv-programma, sportagenda, hitparade, ...</p> <p><i>narratieve teksten:</i> reportages, verhalen, dialogen, anekdotes, moppen, ...</p> <p><i>prescriptieve teksten:</i> aanwijzingen, opschriften, waarschuwingen, aankondigingen, regels bij sport en spel, instructies, gebruiksaanwijzingen, recepten, reclameboodschappen, advertenties, ...</p>
<p>Le2</p>	<p>bij het lezen van artistiek- literaire teksten</p> <ul style="list-style-type: none"> - het globale onderwerp bepalen, - de hoofdgedachte achterhalen. <p>Keuze uit verschillende documenten:</p> <p><i>artistiek-literaire teksten:</i> gedichten, verhalen, strips, cartoons, ...</p>
<p>Le3</p>	<p>De leerlingen kunnen bij het lezen strategieën gebruiken om hun leesdoel te bereiken (OD 11). Ze kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> - zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen; - het leesdoel bepalen; - herlezen wat onduidelijk is; - gebruik maken van ondersteunend visueel materiaal; - het onderwerp van de tekst voorspellen en hypothesen formuleren; - een woordenlijst of een woordenboek efficiënt raadplegen; - de vermoedelijke betekenis van transparante woorden afleiden uit de context - de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context.
<p>Le4</p>	<p>De leerlingen kunnen bij het lezen en het uitvoeren van leestaken hun functionele taalkennis inzetten en uitbreiden. Ze kunnen hierbij reflecteren over taal en taalgebruik. (OD 26) Dit betekent dat de leerlingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - hun taalkennis kunnen inzetten en consolideren om nieuwe boodschappen en teksten te begrijpen; - onder begeleiding van de leerkracht nieuwe taalkennis kunnen opdoen als een leestekst als uitgangspunt voor taalstudie gebruikt wordt.
<p>Le5*⁹</p>	<p>De leerlingen tonen bereidheid om te lezen in het Frans. (OD 27)</p>

⁸ Bij leerinhouden gebruiken we "keuze uit". Dit betekent dat de opsomming die volgt oriënterend en niet exhaustief is. Het is aan de leraar om een verantwoorde keuze te maken en te zorgen voor voldoende variatie in tekstsoorten.

Le6*	De leerlingen tonen belangstelling voor de aanwezigheid van Frans in hun leefwereld, ook buiten de school, en voor de socioculturele wereld van de Franstaligen. (OD 29)
-------------	--

3.1.2.3 Tekstkenmerken

De leesteksten (zie doelstellingen 3.2.2.2) vertonen de volgende kenmerken:

onderwerp	concreet heeft betrekking op de eigen leefwereld en het dagelijkse leven functioneel
taalgebruikssituatie	concrete en voor de leerling vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties meestal met visuele ondersteuning ook met socioculturele aspecten van de Franstalige wereld
structuur / samenhang	Korte enkelvoudige en eenvoudig samengestelde zinnen elementaire tekststructuur met expliciete informatie ook met redundante informatie
lengte	korte teksten
woordenschat en taalvariëteit	frequente woorden eenduidig in de context standaardtaal informeel en formeel

3.1.2.4 Schematische voorstelling van de taaltaken

Schematisch kunnen we de taaltaken bij Le1 en Le2 als volgt voorstellen:

Tekstsoorten	Taaltaken op beschrijvend niveau
Informatieve teksten Prescriptieve Narratieve teksten	- het onderwerp bepalen - de hoofdgedachte achterhalen - de gedachtegang volgen - informatie selecteren
Artistiek-literaire teksten	- het onderwerp bepalen - de hoofdgedachte achterhalen

⁹ Een (*) wijst op een attitude, waarvoor een inspanningsverplichting geldt. Dit betekent dat de leerkracht gerichte aandacht moet hebben voor de doelstelling en dat hij kan aantonen op welke manier de doelstelling wordt nagestreefd.

3.1.3 Spreken

3.1.3.1 Eindtermen spreken Frans basisonderwijs

Voor teksten met onderstaande kenmerken kunnen de leerlingen uit het basisonderwijs, op het einde van het zesde studiejaar.

– de volgende taken *kopiërend* uitvoeren:

ET 10 vooraf beluisterde woorden en zinnen nazeggen;

ET 11 vooraf beluisterde en/of gelezen informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten luidop lezen;

– de volgende taken *beschrijvend* uitvoeren:

ET 12 met een vorm van ondersteuning informatieve en narratieve teksten in de vorm van een opsomming navertellen;

ET 13 met een vorm van ondersteuning een gebeurtenis, een verhaal, iets of iemand in de vorm van een opsomming beschrijven;

ET 14 gebruik maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies.

– ET 15 Indien nodig passen de leerlingen volgende strategieën toe:

- zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen;
- het spreekdoel bepalen;
- gebruik maken van ondersteunende lichaamstaal;
- gebruik maken van ondersteunend visueel materiaal.

De gebruikte teksten vertonen volgende kenmerken:

Onderwerp	- concreet - eigen leefwereld en dagelijks leven
Taalgebruikssituatie	- concreet en voor de leerlingen vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties - met en zonder visuele ondersteuning
Structuur, samenhang, lengte	- korte enkelvoudige zinnen en eenvoudig samengestelde zinnen met de meest frequente verbindingswoorden - elementaire tekststructuur - zeer korte teksten
Uitspraak, articulatie, intonatie	- met een aanzet tot heldere uitspraak, zorgvuldige articulatie en natuurlijke intonatie - standaardtaal
Tempo en vlotheid	- met eventuele herhalingen en langere onderbrekingen - langzaam tempo
Woordenschat en taalvariëteit	- zeer frequente woorden uit de woordvelden, vaste frasen en standaarduitdrukkingen - standaardtaal - informeel en formeel

3.1.3.2 Leerplandoelstellingen en leerinhouden spreekvaardigheid 1ste graad secundair onderwijs B-stroom

Kolom 1: Nummer van de leerplandoelstelling

Kolom 2: De vakgerichte leerplandoelstellingen Frans van de eerste graad hernemen of parafraseren de ontwikkelingsdoelen Frans van de eerste graad.

	Doelstellingen (zie ook tekstkenmerken 3.2.3.3)
Spr1	De leerlingen kunnen op <i>kopiërend niveau</i> vooraf beluisterde woorden en zinnen nazeggen (<i>OD 12</i>)
Spr2	vooraf beluisterde en gelezen teksten luidop lezen (<i>OD 13</i>);
Spr3	een vooraf in stilte gelezen tekst luidop lezen (<i>OD 14</i>) op <i>beschrijvend niveau</i>
Spr4	aan de hand van sleutelwoorden een in de klas verwerkte tekst bondig weergeven (<i>OD 15</i>)
Spr5	met een vorm van ondersteuning iets of iemand beschrijven (<i>OD 16</i>): <ul style="list-style-type: none"> - eigen uiterlijk, het uiterlijk van anderen - kamer, huis, woonomgeving - hobby - verloren voorwerpen - het weer - ...
Spr6	gebruik maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies (<i>OD 17</i>);
Spr7	De leerlingen kunnen bij het spreken en het uitvoeren van spreektaken hun functionele taalkennis inzetten en uitbreiden. Ze kunnen hierbij reflecteren over taal en taalgebruik (<i>ET 26</i>); Dit betekent dat de leerlingen bij het uitvoeren van spreektaken <ul style="list-style-type: none"> - woorden, woordcombinaties en grammaticale structuren gepast kunnen inzetten; - woorden en zinnen correct en met de gepaste intonatie kunnen uitspreken; - afhankelijk van de situatie, formele en informele taal kunnen hanteren.
Spr8	De leerlingen kunnen, indien nodig de volgende communicatiestrategieën toepassen (<i>OD 18</i>): <ul style="list-style-type: none"> - zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles kunnen uitdrukken; - het spreekdoel bepalen; - gebruik maken van ondersteunende lichaamstaal; - gebruik maken van ondersteunend materiaal; De leerlingen kunnen bij het voorbereiden van spreektaken leerstrategieën inzetten: <ul style="list-style-type: none"> - gebruik maken van voorkennis; - het spreekdoel bepalen; - zich afvragen wat men zal zeggen en in welke volgorde;

	<ul style="list-style-type: none"> - gebruik maken van authentieke modellen; - gebruik maken van ondersteunend visueel en auditief materiaal; - noteren van kapstokwoorden...
Spr9*¹⁰	De leerlingen tonen bereidheid en durf om te spreken (OD 27*).
Spr10*	De leerlingen zijn bereid hun taal te verzorgen (OD 28*).
Spr11*	De leerlingen tonen belangstelling voor de aanwezigheid van Frans in hun leefwereld, ook buiten de school, en voor de socioculturele wereld van de Franstaligen (OD 29*).

3.1.3.3 Tekstkenmerken

De teksten (zie ook leerinhouden 3.2.3.2) die de leerlingen produceren, vertonen de volgende kenmerken:

Onderwerp	<ul style="list-style-type: none"> - concreet - hebben betrekking op de eigen leefwereld en het dagelijkse leven - functioneel
Taalgebruikssituatie	<ul style="list-style-type: none"> - concrete en voor de leerling vertrouwde, relevante situaties - met en zonder visuele ondersteuning
Structuur / samenhang	<ul style="list-style-type: none"> - korte en enkelvoudige zinnen en eenvoudig samengestelde zinnen met de meest frequente verbindingswoorden - elementaire tekststructuur
Lengte	<ul style="list-style-type: none"> - zeer korte teksten
Uitspraak, articulatie, intonatie	<ul style="list-style-type: none"> - aanzet tot heldere uitspraak, zorgvuldige articulatie en natuurlijke intonatie - standaardtaal
Tempo en vlotheid	<ul style="list-style-type: none"> - langzaam tempo - eventueel herhalingen en langere onderbrekingen
Woordenschat en taalvariëteit	<ul style="list-style-type: none"> - zeer frequente woorden uit de woordvelden, vaste frasen en standaarduitdrukkingen - standaardtaal - informeel en formeel

3.1.3.4 Schematische voorstelling van de taaltaken

Schematisch kunnen we de taaltaken voor de spreekvaardigheid als volgt voorstellen:

Tekstsoorten	Taaltaken op kopiërend niveau
Informatieve teksten Narratieve teksten Prescriptieve teksten Artistiek-literaire teksten	<ul style="list-style-type: none"> - luidop lezen
	Taaltaken op beschrijvend niveau
Informatieve teksten Narratieve teksten	<ul style="list-style-type: none"> - vooraf gekende informatie meedelen - een gebeurtenis, een verhaal navertellen
Concrete gebeurtenissen,	<ul style="list-style-type: none"> - een spontane mening geven

¹⁰ Een * wijst op een attitude, waarvoor een inspanningsverplichting geldt. Dit betekent dat de leerkracht gerichte aandacht moet hebben voor de doelstelling en dat hij moet kunnen aantonen op welke manier de doelstelling wordt nagestreefd.

verhalen uit het dagelijkse leven van de leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> - mits ondersteuning een gebeurtenis, een verhaal, iets of iemand beschrijven - elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies gebruiken
	Taaltaken op structurerend niveau
Concrete gebeurtenissen, verhalen uit het dagelijkse leven van de leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> - tekst bondig weergeven - bondig verslag uitbrengen over een gebeurtenis - een voorbereide informatie presenteren

3.1.4 Gespreksvaardigheid (mondelijke interactie)

3.1.4.1 Eindtermen gespreksvaardigheid (mondelijke interactie) Frans basisonderwijs

In teksten met een aantal kenmerken kunnen de leerlingen volgende taaltaken uitvoeren

ET 16 deelnemen aan een gesprek door

- vragen, antwoorden en uitspraken te begrijpen;
- erop te reageren:
- zelf vragen te stellen, antwoorden te geven en uitspraken te doen.

E 17 gebruik maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies.

E 18 indien nodig passen de leerlingen de volgende strategieën toe

- zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen;
- het spreekdoel bepalen;
- gebruik maken van ondersteunende lichaamstaal;
- gebruik maken van ondersteunend visueel materiaal.

De gebruikte of te produceren teksten vertonen volgende kenmerken:

Onderwerp	<ul style="list-style-type: none"> - concreet - eigen leefwereld en dagelijks leven
Taalgebruikssituatie	<ul style="list-style-type: none"> - concreet en voor de leerlingen vertrouwd en relevant - met en zonder visuele ondersteuning
Structuur, samenhang, lengte	<ul style="list-style-type: none"> - korte enkelvoudige zinnen en eenvoudig samengestelde zinnen met de meest frequente verbindingswoorden - elementaire tekststructuur - zeer korte teksten
Uitspraak, articulatie, intonatie	<ul style="list-style-type: none"> - met een aanzet tot heldere uitspraak, zorgvuldige articulatie en natuurlijke intonatie - standaardtaal
Tempo en vlotheid	<ul style="list-style-type: none"> - met eventuele herhalingen en langere onderbrekingen - langzaam tempo
Woordenschat en taalvariëteit	<ul style="list-style-type: none"> - zeer frequente woorden uit de woordvelden, vaste frasen en standaarduitdrukkingen - standaardtaal - informeel en formeel

3.1.4.2 Leerplandoelstellingen en leerinhouden gespreksvaardigheid (mondelijke interactie) 1 ste graad Secundair Onderwijs B-stroom

	Doelstellingen (zie ook tekstenmerken 3.2.4.3)
	<p>Om de doelstellingen te realiseren, leren de leerlingen in verschillende, voor hen realistische, situaties te functioneren</p> <ul style="list-style-type: none"> - in de klas, tijdens de les Frans, - in contact met Franstaligen, - in Franstalige gebieden. <p>De leerlingen kunnen</p>
Gespr1	<p>deelnemen aan een gesprek door</p> <ul style="list-style-type: none"> - vragen, antwoorden en uitspraken te begrijpen; - erop te reageren; - zelf vragen te stellen, antwoorden te geven en uitspraken te doen (OD 19). <p>Dit betekent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In voorbeelddialogen die gepresenteerd werden, verschillende rollen spelen (bv. Een vriend, de leraar, een ouder, een verkoper/verkoopster, een klant...); - Mits enige voorbereiding, samen met een partner zulke rollen ook spelen als één of meer van de componenten van de situatie gewijzigd werden. <p>(Zie ook Luistervaardigheid...)</p>
Gespr2	<p>een eenvoudig gesprek beginnen, voeren en afsluiten (zie OD 19)</p> <p>Dit betekent dat de leerlingen op basis van modellen en binnen de aangeleerde taalfuncties en in voor hen realistische situaties, zelf het initiatief tot het gesprek kunnen nemen.</p>
Gespr3	<p>op gepaste wijze een aantal taaluitingen aanwenden die tijdens eenvoudige gesprekken veelvuldig voorkomen, gebruik makend met de elementaire omgangsregels en beleefdheidsconventies(OD 20).</p> <p>Binnen deze situaties kunnen de leerlingen taalhandelingen uitvoeren in een gesprek. Keuze uit¹¹:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zich voorstellen, - iemand voorstellen, - zeggen/vragen wie iets doet, - iemand / een voorwerp beschrijven, - zeggen dat men het niet weet, - een dienst vragen, - vragen/vertellen wat er gebeurt, wat er zal gebeuren... - vragen/zeggen waar iets of iemand zich bevindt, waar iets gebeurt, waar men naartoe

¹¹ Bij leerinhouden gebruiken we "keuze uit". Dit betekent dat de opsomming die volgt oriënterend en niet exhaustief is. Het is aan de leraar om een verantwoorde keuze te maken en te zorgen voor voldoende variatie in tekstsoorten.

	<p>gaat, hoe ver het is...</p> <ul style="list-style-type: none"> - het moment, de duur, de volgorde, hoeveelheid, prijs, afstand, maat, gewicht...aangeven, ernaar vragen en erop antwoorden, - begroeten, afscheid nemen, danken, zich, verontschuldigen, gelukwensen... - bevestigen, ontkennen, aanvaarden, weigeren, zeggen dat men iets niet kan doen... - vergelijken, zeggen dat men iets (niet) graag heeft/doet, zeggen dat men van iets (niet) houdt... - vragen, antwoorden en uitspraken begrijpen (zie ook Luistervaardigheid) - reageren op vragen, antwoorden en uitspraken - zelf vragen stellen, zelf antwoorden geven en zelf uitspraken doen - een gesprek beginnen, voeren en afsluiten - ...
Gespr4	<p>De leerlingen kunnen bij het spreken en het uitvoeren van spreektaken hun functionele taalkennis inzetten en uitbreiden. Ze kunnen hierbij reflecteren over taal en taalgebruik (ET36).</p> <p>Dit betekent dat de leerlingen bij het uitvoeren van spreektaken</p> <ul style="list-style-type: none"> - woorden, woordcombinaties en grammaticale structuren gepast kunnen inzetten; - woorden en zinnen correct en met de gepaste intonatie kunnen uitspreken; - afhankelijk van de situatie, formele en informele taal kunnen hanteren.
Gespr5	<p>De leerlingen kunnen bij het spreken communicatiestrategieën gebruiken om hun doel te bereiken (OD 21).</p> <p>Ze kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> - zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen of kunnen uitdrukken; - gebruik maken van ondersteunende lichaamstaal; - vragen om langzamer te spreken, iets te herhalen, iets aan te wijzen; - gedeeltelijk herhalen wat iemand zegt of iets aanwijzen om wederzijds begrip na te gaan; <p>Ze kunnen bij het voorbereiden van gesprekken leerstrategieën inzetten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gebruik maken van voorkennis; - zich afvragen wat men zal zeggen en in welke volgorde; - uitgaan van authentieke voorbeelden en modellen; - hulpmiddelen gebruiken; - kapstokwoorden noteren; - oefenen in groepjes...
Gespr6*¹²	<p>De leerlingen tonen bereidheid en durf en de nodige spreekbereidheid om in eenvoudige communicatieve situaties te kunnen functioneren (OD 27*).</p>
Gespr7*	<p>De leerlingen zijn bereid hun taal te verzorgen (OD 28*)</p>
Gespr8*	<p>De leerlingen tonen belangstelling voor de aanwezigheid van Frans in hun leefwereld, ook buiten de school, en voor de socioculturele wereld van de Franstaligen. (OD 29*)</p>

3.1.4.3 Tekstkenmerken

De tekst(en) die de leerlingen produceren, vertonen de volgende kenmerken:

¹² Een * wijst op een attitude, waarvoor een inspanningsverplichting geldt. Dit betekent dat de leerkracht gerichte aandacht moet hebben voor de doelstelling en dat hij moet kunnen aantonen op welke manier de doelstelling wordt nagestreefd.

Onderwerp	- concreet - hebben betrekking op de eigen leefwereld en het dagelijkse leven - functioneel
Taalgebruikssituatie	- concrete en voor de leerling vertrouwde, relevante situaties - met en zonder visuele ondersteuning
Structuur / samenhang	- korte enkelvoudige zinnen en eenvoudig samengestelde zinnen met de meeste frequente verbindingswoorden - elementaire tekststructuur
Lengte	- zeer korte teksten
Uitspraak, articulatie, intonatie	- aanzet tot heldere uitspraak, zorgvuldige articulatie en natuurlijke intonatie - standaardtaal
Tempo en vlotheid	- langzaam - eventueel met herhalingen, hernemingen, herformuleringen en langere onderbrekingen
Woordenschat en taalvariëteit	- relevante woorden uit de woordenvelden - standaardtaal - informeel en formeel

3.1.4.4 Schematische voorstelling van de taaltaken

Schematisch kunnen we de taaltaken bij gespr1, 2 en 3 als volgt voorstellen:

Tekstsoorten	Taaltaken op beschrijvend niveau
nvoudige gesprekken	- vragen, antwoorden en uitspraken begrijpen; - erop reageren; - zelf vragen stellen, antwoorden geven en uitspraken doen; - een eenvoudig gesprek beginnen, voeren en afsluiten - gebruik maken van elementaire omgangsregels en Beleefdheidsconventies

3.1.5 Schrijven

3.1.5.1 Eindtermen basisonderwijs

Voor teksten met onderstaande kenmerken kunnen de leerlingen

- de volgende taken *kopiërend* uitvoeren:

ET 19 een tekst foutloos overschrijven;

- de volgende taken *beschrijvend* uitvoeren:

ET 20 een tekst aanvullen met gegeven woorden;

ET 21 aan de hand van aangereikte bouwstenen een tekst samenstellen.

ET 22 Indien nodig passen de leerlingen volgende strategieën toe

- zich blijven concentreren op de schrijftaak;
- het schrijfdoel bepalen;
- de eigen tekst nakijken.

De gebruikte teksten vertonen volgende kenmerken:

Onderwerp	- concreet - eigen leefwereld en dagelijks leven
Taalgebruikssituatie	- concreet en voor de leerlingen vertrouwd en relevant
Structuur, samenhang, lengte	- korte enkelvoudige zinnen - elementaire tekststructuur - zeer korte teksten
Woordenschat en taalvariëteit	- zeer frequente woorden uit de woordvelden, vaste frasen en standaarduitdrukkingen - standaardtaal - informeel en formeel

3.1.5.2 Leerplandoelstellingen schrijfvaardigheid 1ste graad Secundair Onderwijs B-stroom

	Doelstellingen (zie ook tekstkenmerken 3.2.5.3)
	De leerlingen kunnen volgende taken <i>kopiërend</i> uitvoeren
Sch1	een tekst foutloos overschrijven (OD 22)
Sch2	inlichtingen verstrekken op eenvoudige formulieren (OD 23); Keuze uit ¹³ verschillende documenten Invulformulieren - voorgedrukte formulieren of bonnetjes om inlichtingen te vragen - deelnameformulieren voor een wedstrijd, een sportmanifestatie... - aanvraagformulieren voor verblijf, uitwisseling - ...
	De leerlingen kunnen volgende taken <i>beschrijvend</i> uitvoeren
Sch3	Aan de hand van aangereikte standaarduitdrukkingen en vaste frasen een tekstje samenstellen (OD 24);
Sch4	een bericht opstellen met behulp van een voorbeeld (U);
Sch5	gebruik maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies;

¹³ Bij leerinhouden gebruiken we "keuze uit". Dit betekent dat de opsomming die volgt oriënterend en niet exhaustief is. Het is aan de leraar om een verantwoorde keuze te maken en te zorgen voor voldoende variatie in tekstsoorten.

Sch6	De leerlingen kunnen volgende strategieën gebruiken om hun schrijfdoel te bereiken (OD 25). Ze kunnen <ul style="list-style-type: none"> - zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles kunnen uitdrukken; - het schrijfdoel bepalen; - gebruik maken van een model of van een in de klas behandelde tekst; - de eigen tekst nakijken; - principes van lay-out toepassen.
Sch7 ^{*14}	De leerlingen zijn bereid de nodige schrijfbereidheid en –durf op te brengen (OD 27*).
Sch8 *	De leerlingen zijn bereid hun taal te verzorgen (OD 28*).
Sch9 *	De leerlingen tonen belangstelling voor de aanwezigheid van Frans in hun leefwereld, ook buiten de school, en voor de socioculturele wereld van de Franstaligen. (OD 29*)

3.1.5.3 Tekstkenmerken

De teksten (zie leerinhouden 3.5.2.2) vertonen de volgende kenmerken:

Onderwerp	- concreet - hebben betrekking op de eigen leefwereld en het dagelijkse leven - functioneel
Taalgebruikssituatie	- concrete en voor de leerling vertrouwde, relevante situaties
Structuur / samenhang	- korte eenvoudige zinnen - elementaire tekststructuur
Lengte	- zeer korte teksten
Woordenschat en taalvariëteit	- zeer frequente woorden uit de woordvelden, vaste frasen en standaarduitdrukkingen - standaardtaal - informeel en formeel

3.1.5.4 Schematische voorstelling van de taaltaken

Schematisch kunnen we de taaltaken bij Lu1, Lu2, Lu3 en Lu4 als volgt voorstellen:

Tekstsoorten	Taaltaken op kopiërend niveau
Invulformulieren	Een tekst foutloos overschrijven Inlichtingen verstrekken op eenvoudige formulieren
Tekstsoorten	Taaltaken op beschrijvend niveau
	Aan de hand van aangereikte standaarduitdrukkingen en vaste frasen een tekstje samenstellen

¹⁴ Een (*) wijst op een attitude, waarvoor een inspanningsverplichting geldt. Dit betekent dat de leerkracht gerichte aandacht moet hebben voor de doelstelling en dat hij/zij moet kunnen aantonen op welke manier de doelstelling wordt nagestreefd

3.2 De interculturele component

3.2.1 Eindtermen basisonderwijs

In het basisonderwijs hebben de leerlingen geleerd

- met betrekking tot de *luistervaardigheid*:
 - het onderwerp bepalen in informatieve, narratieve en artistiek-literaire teksten (ET 1)
- met betrekking tot de *leesvaardigheid*:
 - het onderwerp bepalen in informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten (ET 5);
 - de hoofdgedachte achterhalen in informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten (ET 6);
- met betrekking tot de *spreekvaardigheid*:
 - gebruik maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies (ET 14);
- met betrekking tot de *gespreksvaardigheid* (mondellinge interactie)
 - gebruik maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies (ET 17);
- belangstelling te tonen voor de aanwezigheid van moderne talen in hun leefwereld, ook buiten de school, en voor de socioculturele wereld van de taalgebruikers (ET 27*).

3.2.2 Leerplandoelstellingen interculturele competentie 1ste graad secundair onderwijs B-stroom

	Doelstellingen	Leerinhouden
IC1	De leerlingen tonen belangstelling voor de aanwezigheid van moderne talen in hun leefwereld, ook buiten de school, en voor de socioculturele wereld van de taalgebruikers (OD 29*)	
	De leerlingen doen kennis op met betrekking tot Franstalige regio's en landen en met betrekking tot aspecten van het dagelijks leven.	
IC2	houden rekening met verschillen in omgangsvormen en taalgebruik. Zo begrijpen ze tijdens interacties correct de bedoelingen van Franstaligen en geven zelf geen aanleiding tot verkeerde interpretaties. (OD 17, 20)	
	De leerlingen krijgen kijk op cultuur verschillen in de dagelijkse omgang: <ul style="list-style-type: none">- hoe groeten? Hoe bedanken?- de beleefdheidsrituelen toepassen;- het gepast gebruik van <i>tu</i> en <i>vous</i>;- ...	
	Leerlingen ontdekken en herkennen <ul style="list-style-type: none">- de cultuur van Franstalige regio's en landen;- Franstalige (video)reportages, maar ook videoclip, chansons, uitsprekingsbeelden uit (teken)films;- ...	

IC3	worden gevoelig voor verschillen en onderliggende overeenkomsten met hun eigen leefgewoonten en gevoeligheden.
------------	--

3.3 De taalkundige component

3.3.1 Woordenschat

	Doelstellingen
Wo1	<p>Om bovenvermelde taaltaken (luisteren, lezen, spreken, gespreksvaardigheid en schrijven) te kunnen uitvoeren, moeten de leerlingen woorden, woordcombinaties en uitdrukkingen begrijpen en kunnen gebruiken die behoren tot de volgende woordvelden (OD26):</p> <p>persoonlijke gegevens: naam, leeftijd, adres, telefoon, dichte familie, kleding, gezondheid, lichaamsdelen, uiterlijke kenmerken, huisdieren</p> <p>dagelijks leven: huis, vrijetijdsbesteding, boodschappen doen, school, klas, de klasafspraken en -instructies, schoolmateriaal, verplaatsingen</p> <p>relatie tot de anderen: zich voorstellen, iemand voorstellen, begroeten, bedanken, feliciteren, beleefdheidsrituelen, gevoelens uitdrukken,</p> <p>eten en drinken: wat men wel of niet graag eet of drinkt, de maaltijden,</p> <p>tijd, ruimte, natuur: jaar, seizoenen, maanden, dagen, uuraanduidingen, tijdsmarkeerders, feesten, dieren</p> <p>het weer</p> <p>functiewoorden voorzetsels, voegwoorden</p> <p>hoeveelheidsaanduidingen hoofdtelwoorden en frequente rangtelwoorden</p> <p>Als de gespreks-, spreek- en schrijftaken kennis van woorden en uitdrukkingen veronderstellen van andere dan hierboven vermelde woordvelden, zal de leerkracht voor de nodige ondersteuning (modellen, sleutelwoorden, ...) zorgen.</p>
Wo2	<p>De leerlingen kunnen bij het uitvoeren van taaltaken hun functionele taalkennis inzetten en uitbreiden. Ze kunnen hierbij reflecteren over taal en taalgebruik.</p> <p>Dit betekent dat de leerlingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - hun taalkennis kunnen inzetten en consolideren om nieuwe boodschappen en teksten te begrijpen en te produceren; - onder begeleiding van de leerkracht nieuwe taalkennis kunnen opdoen als lees- en luisterteksten als uitgangspunt gebruikt worden.
Wo3	<p>De leerlingen kunnen bij het uitvoeren van taaltaken gebruik maken van woordenlijsten, eenvoudige vertaalwoordenboek en elektronische hulpbronnen.</p>

Opmerkingen:

Woordenschatverwerving gebeurt van receptief (begrijpen) naar productief (gebruiken).

- Zowel de productief te kennen als de receptief te beheersen woordenschat wordt in zinvolle contexten en thematisch aangeboden.
- Bij woordenschatonderwijs zal men speciale aandacht besteden aan collocaties of vaste woordcombinaties.
- De productief te kennen woordenschat wordt inge oefend via gerichte verwerkingsoefeningen om het nieuwe lexicon vast te zetten en te consolideren. Deze verwerkingsoefeningen monden uit in betekenisvolle taaltaken waarbij de leerlingen de woordenschat vlot gebruiken in zinnen en tekstjes.

3.3.2 Grammatica

3.3.2.1 In het Basisonderwijs en in de lessen Nederlands in de eerste graad B-stroom

In het **basisonderwijs** heeft grammatica, zoals in het secundair onderwijs, een ondersteunende functie. Het gaat om elementaire **grammatica** die functioneel wordt aangebracht om de leerlingen te helpen fouten te vermijden en kan dus in de basisschool **nooit een doel op zich** zijn.

Door het feit dat het **secundair onderwijs** verder bouwt op de voorkennis vanuit het basisonderwijs, moeten we ook voor grammatica rekening houden met de leerinhouden en de aanpak van het basisonderwijs voor taalbeschouwing voor Nederlands. Taalbeschouwing in het basisonderwijs is niet zinnen knippen (zinsontleding), maar wel zinnen reconstrueren (zinsopbouwdidactiek). Hier zal een benadering van die zinsopbouw gestoeld op de *valentie*¹⁵ van de werkwoorden belangrijk zijn, ook voor Frans.

In het **leerplan taalbeschouwing Nederlands** in het *basisonderwijs* gaat het eerder om inzichten, dan wel om terminologische kennis en opteerde men voor een 2-ledige benadering van de zin: het onderwerp en de rest van de zin.

Het leerplan **Nederlands eerste graad B-stroom** legt duidelijk een link naar de benadering van taalbeschouwing Nederlands in het basisonderwijs én naar Frans in de 1e graad : “Bij het ontwikkelen van dit leerplan is geprobeerd waar mogelijk zowel een verticale als een horizontale samenhang te realiseren. Er is rekening gehouden met *wat* en vooral *hoe* iets al in het basisonderwijs aangeboden werd (maar daarom niet door de gemiddelde leerling van de B-stroom verworven is). Daarnaast kun je als leraar Nederlands waar het kan enige ondersteuning bieden voor het aanleren van de tweede taal Frans of voor het werken met bepaalde teksten bij bijvoorbeeld maatschappelijke vorming.”¹⁶

Dit betekent dat het nuttig is weet te hebben van een aantal doelen uit het leerplan Nederlands 1e graad B-stroom die van belang zijn bij het benaderen van grammatica in de lessen Frans, vermits de leerlingen hun voorstelling van de grammatica van het Frans zullen bouwen op de sokkel van hun voorstelling van taalbeschouwing van het Nederlands.

TG: Taalgebruik
TS: Taalsysteem
OD: Ontwikkelingsdoel

¹⁵ Zie in het 2de deel van dit leerplan, in de pedagogisch-didactische wenken, het hoofdstuk besteed aan grammatica.

¹⁶ Leerplan Nederlands 1^e graad B-stroom – september 2010, punt 1 Inleiding.

“De leerlingen

zijn bereid* TG – TS	4 op hun niveau: - bewust te reflecteren op taalgebruik en taalsysteem; • - van de verworven inzichten gebruik te maken in hun talig handelen. (OD27)
Tonen interesse en respect* TG	5 voor de persoon van de ander, en voor de eigen en andermans cultuur. (OD 28)
tonen* TG	6 bij de doelen taalbeschouwing een (inter)culturele gerichtheid zowel op het vlak van kennis en inzichten als van vaardigheden en attitudes. (OD 34)
Kunnen TG	7 op hun niveau reflecteren op de door hen gebruikte luister-, spreek-, lees- en schrijfstrategieën. (OD 32)
kunnen TS	8 reflecteren op aspecten van het taalsysteem en daarbij de taalbeschouwelijke termen / begrippen gebruiken (uit doel 9) (...) • reflecteren op woorden : op de structuur van woorden en woordsoorten , daarbij stilstaan bij het gebruik en de vorming van de woordsoorten die in de lijst (doel 9) opgenomen zijn; • reflecteren op enkelvoud en meervoud; • reflecteren op de stam, uitgang en de tegenwoordige en de verleden tijd bij de werkwoordvormen; • reflecteren op zinnen en daarin het onderwerp herkennen, aanduiden, vervangen en benoemen; • reflecteren op zinnen en in functie van de werkwoordspelling snel de persoonsvorm kunnen vinden; (...) • reflecteren op gebruik, regels en eenvoudige strategieën van spelling ; • reflecteren op specifieke spellingvormen : hulptekens, leestekens, afkortingen; (...) (OD 31, 33)
Kunnen TS	9 bij alle leerplandoelen Nederlands de bijbehorende taalbeschouwelijke begrippen en/of termen gebruiken (zie termenlijst) ¹⁷ (OD 33)

“18

Overleg en afspraken tussen de leraren Frans en Nederlands zal dus, in het belang van de leerlingen, onontbeerlijk zijn.

Door het werken en te reflecteren op taalbeschouwing hebben de leerlingen in het basisonderwijs ook grammaticale structuren in betekenisvolle contexten leren observeren, conceptualiseren en inoefenen. Deze benadering en manier van werken vormt een basis waarop leraren Frans in het secundair onderwijs kunnen verder bouwen wanneer zij grammaticale items behandelen (zie *infra*).

Om de grammaticale verbanden uit te leggen wordt in het basisonderwijs beroep gedaan op het Nederlands omdat de uitleg in het Frans het niveau van de leerlingen overstijgt. Het leerplan Frans Basisonderwijs han-

¹⁷ Voor de termenlijst, zie Bijlagen Deel 2.

¹⁸ Leerplan Nederlands 1^e graad B-stroom – September 2010, punt 4.2

teert dus de gangbare terminologie uit de taalbeschouwing van Nederlands. Waar het taaleigen van het Frans dat niet toelaat, wordt er een gepaste omschrijving gebruikt.

3.3.2.2 In het secundair onderwijs B-stroom

- Grammatica dient **functioneel** te zijn. Dat betekent het volgende:
 - bij grammaticaonderricht worden die grammaticale items aangebracht die een leerling nodig heeft om een taalkaak te kunnen uitvoeren. Met andere woorden de leerling verwerft de middelen om zich op een specifieke taalkaak voor te bereiden. De selectie van grammaticale items gebeurt vanuit concrete taalgebruikssituaties;
 - de teksten en de oefeningen waarin de leerling taalgebruik observeert, zijn zo authentiek mogelijk;
 - grammaticaonderricht dient om te vereenvoudigen door overzicht, niet om te compliceren met uitzonderingen;
 - een leerling verwerft morfosyntactische structuren om die op een realistische manier te kunnen aanwenden in zinvolle en authentieke taalgebruikssituaties.
- De leerling integreert en fixeert de (nieuwe) wetmatigheid *via een brede waaier aan oefenvormen* gaande van de opstap van gesloten vormgerichte oefeningen over halfopen opdrachten tot communicatieve productieactiviteiten. Een nieuwe taalgewoonte verwerf je door veelvuldig, doelgericht en betekenisvol gebruik.
- Als een leerling een vreemde taal leert, beschikt hij over de grammatica die zijn eigen taalgebruik bepaalt. Bij het leren van een vreemde taal is hij doorgaans geneigd de vertrouwde **wetmatigheden van de moedertaal** over te dragen op de doeltaal.

Waar de structuren van moedertaal en doeltaal overeenkomen, bestaat er normaliter geen leerprobleem. Waar een wetmatigheid in de doeltaal van die in de moedertaal verschilt, ontstaat wel een bijzondere situatie. De leerling moet dergelijke verschillen niet enkel kennen of inzien, maar – wat soms veel moeilijker is – hij moet diepgewortelde moedertaalgewoonten kunnen onderdrukken, wanneer hij de vreemde taal gebruikt. Hier biedt een *contrastieve benadering* ondersteuning¹⁹. Het is bijvoorbeeld het geval van de vervoeging waar de wetmatigheden in het Frans en in het Nederlands grondig verschillen²⁰.

	Doelstellingen
Gram1	<p>Om bovenvermelde receptieve en productieve taalktaken uit te voeren kunnen de leerlingen de volgende grammaticale elementen functioneel inzetten, eventueel met ondersteuning van hulpmiddelen (OD 26):</p> <p>a morfologisch domein</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lidwoord (On)bepaald, samengetrokken, ‘de’ na een ontkenning en na een hoeveelheid • Het zelfstandig naamwoord Genus, getal, overeenkomst • Bijvoeglijke gebruikte woordsoorten <ul style="list-style-type: none"> - bijvoeglijk naamwoord: genus, getal,

¹⁹ Cf. *Een visie op het onderwijs in moderne vreemde talen*, Brussel, VVKSO, M-VVKSO-2007-062, p.7

²⁰ De Franse grammatica's presenteren vervoegingstabellen waar men een duidelijke correlatie stelt tussen de persoon en de uitgang van het werkwoord. Deze correlatie druist in tegen de grammaticale voorstelling die de leerling heeft van het vervoegingsstelsel in het Nederlands.

	<ul style="list-style-type: none"> - bezittelijke voornaamwoorden - aanwijzende voornaamwoorden - vragende voornaamwoorden <ul style="list-style-type: none"> • Het werkwoord <ul style="list-style-type: none"> - frequente regelmatige werkwoorden op –ER, -IR, -RE en een aantal veel gebruikte onregelmatige werkwoorden als <i>avoir, être, aller, faire, partir, pouvoir, prendre, savoir, venir, voir, vouloir, ...</i> - werkwoordsvormen en tijdsmarkeerders i.f.v. communicatie in de <i>indicatif présent futur proche</i>, - zeer frequente vormen van de <i>passé composé</i> - zeer frequente vormen van de <i>conditionnel présent</i> om beleefd iets te vragen, • Het bijwoord <ul style="list-style-type: none"> - zie woordenschat • De ontkenning <ul style="list-style-type: none"> - <i>ne...pas, ne...plus, ne...rien, ne...personne ;</i> <p>b syntactisch domein (cf. opmerking <i>infra</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bouw van de bevestigende zin <ul style="list-style-type: none"> - de enkelvoudige zin - de eenvoudige samengestelde zin • De bouw van de ontkennende zin <ul style="list-style-type: none"> - de enkelvoudige zin - de eenvoudige samengestelde zin • De bouw van de vragende zin <ul style="list-style-type: none"> - de intonatievraag; - de vraag zonder vraagwoord; - de vraag met vraagwoord; - de vraag met 'est-ce que'; • Het persoonlijk voornaamwoord <ul style="list-style-type: none"> - als onderwerp; - onderscheid vertrouwelijke vorm en beleefdheidsvorm; - beklemtoonde vorm na een voorzetsel • Een aantal taalstructuren eigen aan de correcte spreektaal <ul style="list-style-type: none"> - 'thème - propos' – constructies²¹ (vb.: <i>Mon nom, c'est Julie / Danone, c'est le nom d'un yaourt</i>);
--	---

²¹ Onder 'thème' verstaat men de zaak of de persoon waarover men het heeft en met 'propos' bedoelt men wat men over die persoon of die zaak vertelt.

²² Communicatieve correctheid behelst meer dan alleen morfosyntactische correctheid. Andere bepalende factoren van correctheid zijn:

- gepast woordgebruik,
- correcte uitspraak en adequate intonatie,
- rekening houden met socioculturele conventies: gepast gebruik van *tu* en *vous*, openings- en sluitingsrituelen bij gesprekken, enz.
- gepast gebruik van compenserende strategieën,
- gepast gebruik van lees- en luister strategieën.

	<ul style="list-style-type: none"> - constructies met 'il y a'; - gepast gebruik van de vraagvorm (inversievraag komt vrij zelden voor)
Gram2	De leerlingen kunnen de in de klas behandelde veel voorkomende morfologische vormen gebruiken. Ze kunnen ook de belangrijkste gebruiksregels toepassen om communicatieve correctheid ²² te bereiken.
Gram3	De leerlingen kunnen, onder begeleiding, reflecteren over taal en taalgebruikssituaties om zo hun functionele en ondersteunende kennis uit te breiden.
Gram4	Dit betekent dat zij, in zinvolle communicatieve contexten, kunnen, onder begeleiding, regels ontdekken en formuleren door te observeren hoe vormen en structuren functioneren.
Gram5	Ze kunnen gepast gebruik maken van grammaticaoverzichten.
Gram6	De leerlingen zien het belang van grammaticale correctheid in voor de gesproken en geschreven communicatie.

Opmerking: In **Deel 2**, in het hoofdstuk *Pedagogisch-didactische wenken*, worden enkele belangrijke termen en basisbegrippen uit de Taalbeschouwing Nederlands toegelicht. De leraar Frans moet kennis hebben van die termen en begrippen om de reflectie van de leerling op syntaxis te kunnen ondersteunen. Het gaat om volgende begrippen:

- de tweeledigheid van de zin,
- het gezegde: het naamwoordelijk gezegde en het werkwoordelijk gezegde,
- het voorwerp,
- de syntactische valentie van de werkwoorden.

3.3.3 Fonetiek

“Taalwetenschap leert dat een vaardigheid, zoals spreekvaardigheid, bestaat uit een aantal deelvaardigheden, die in een hiërarchische verhouding tot elkaar staan, van de bovenste, die zich bezighoudt met het formuleren

van de boodschap tot de onderste, die van de uitspraak. De bovenste kan alleen maar goed functioneren als de onderste automatisch, zonder bewuste aandacht van de spreker, kan verlopen. Als je al Frans spreekt en je uitspraak is nog niet je ‘dat’, zul je dus spraakautomatismen moeten ‘herprogrammeren’, en dat kan slechts wanneer je bij het oefenen in de eerste plaats aandacht schenkt aan de uitspraak en niet zozeer aan de betekenis.

Uitspraaktraining dient dus eigenlijk aan het allereerste begin van het leren van een vreemde taal aandacht te krijgen. Wanneer die pas plaatsvindt *nadat* de taalvaardigheid al een zeker niveau heeft bereikt, wat helaas nogal eens voorkomt, is het dus in zekere zin te laat, en het is extra moeilijk vanuit die positie de juiste uitspraak alsnog onder de knie te krijgen.”²³

²³ MATTER, J.F., *Uitgesproken Frans*, Amsterdam, De Werelt, 1990, p. 7

M.a.w. aandacht schenken aan een goede uitspraak en aan het goed percipiëren en onderscheiden van klanken is van het grootste belang in de eerste graad want nadien zou het wel eens te laat kunnen zijn. Bovendien het niet (goed) beheersen van het fonetisch systeem van een vreemde taal kan voor een leerling weinig stimulerende situaties tot gevolg hebben: regelmatig niet (goed) begrijpen wat men hem zegt of zich frequent niet (goed) verstaanbaar maken, kan leiden tot ontmoediging of tot vrees om te spreken.

Doelstellingen	
Fon1	<p>De leerlingen kunnen de Franse klinkers (ook de nasale klinkers) en medeklinkers uitspreken.</p> <p>De uitspraak van sommige Franse klanken verschilt grondig van het Nederlands:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de orale, nasale en halfklinkers: par<u>m</u>i, me<u>n</u>ton, h<u>u</u>it, ou<u>i</u>, ... - [k] en [g]: <u>c</u>orrect – <u>g</u>uerre - [ʃ] en [ʒ]: <u>ch</u>ef – j<u>ar</u>din - de 'liaison consonantique': «I<u>l</u>s ont» - de stemhebbende medeklinkers: vid<u>e</u> - ...
Fon2	<p>Ze zijn vertrouwd met fonetische patronen waardoor het Frans verschilt van het Nederlandse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klanksegmentering, - intonatiepatronen, - 'de liaison'. <p>Door middel van stempauzen en/of het 'accent tonique', onderscheidt de spreker een aantal bouwstenen of betekenseenheden binnen de zin en vestigt tegelijk de aandacht op hun organisatie. Dit noemt klanksegmentering.</p> <p>De intonatiepatronen verschillen naargelang van de spreekintenties (iets vragen, iets roepen, twijfel uiten...) en stemmingen (opluchting, ongeduld, boosheid, aarzeling...)</p>
Fon3	<p>Ze zijn vertrouwd met (schijnbare) inconsequenties in het Franse klank- en schriftbeeld, die tot verwarring kunnen leiden en die het omzetten van schrift- naar klankbeeld (en omgekeerd) moeilijk maken.</p> <p>Vb.: le <u>vent</u> - ils chant<u>ent</u> une <u>ville</u> – une <u>fil</u>le – tran<u>quille</u> <u>bon</u> – <u>long</u></p>

4 Uitrusting en didactisch materiaal

Onder 'minimale' uitrusting verstaat men wat er normaal voor **elke** moderne vreemde taalles moet zijn opdat er een rijke, krachtige leeromgeving zou ontstaan, waarin de leerder zelf de verantwoordelijkheid voor zijn eigen leren zou kunnen nemen, vanzelfsprekend in dialoog met de leraar.

- een cd-speler van aangepaste kwaliteit voor klasgebruik: goede klankkwaliteit en met trackaanduiding;
- een dvd-recorder met beeldscherm;
- de cd's, videobanden of dvd's die horen bij de gebruikte leermiddelen, in voldoende exemplaren;
- een overheadprojector met projectievlak;
- een wandbord of andere mogelijkheid tot affichering in elk lokaal waar regelmatig taallessen gegeven worden;
- verklarende en/of vertaalwoordenboeken, aangepast aan het taalniveau van de leerlingen en in voldoende aantal; digitale woordenboeken;
- verplaatsbare meubilair voor flexibele opstelling.

Bovendien (specifiek voor dit leerplan)

- moeten de leerlingen geregeld toegang hebben tot de pc - lokalen met een Internetaansluiting om ook ICT-vaardigheden in al zijn aspecten, ook voor Engels/Frans en via activiteiten in het Engels/Frans, volwaardig te ontwikkelen;
- moeten zij in de klas of in de mediatheek kunnen gebruik maken van:
 - grammatica's of grammaticale compendia;
 - leesmateriaal;
 - aanvullend luistermateriaal;
 - naslagwerken, inclusief cd-roms;
 - een Internetaansluiting;
 - algemene software en software bij leermiddelen.

In zoveel mogelijke klassen zou minstens één pc met Internetaansluiting voor consultatie en/of dataprojectie voorhanden moeten zijn.

5 Ontwikkelingdoelen

Taaltaken, verwerkingsniveaus, tekstsoorten, tekstkenmerken en strategieën

Luisteren

In **teksten** met de volgende **kenmerken**

- **Onderwerp**
 - concreet
 - eigen leefwereld en dagelijks leven
 - functioneel
- **Taalgebruikssituatie**
 - concrete en voor de leerlingen vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties
 - zonder storende achtergrondgeluiden
 - meestal met visuele ondersteuning
- **Structuur/ Samenhang/ Lengte**
 - korte enkelvoudige en eenvoudig samengestelde zinnen, met de meest frequente verbindingswoorden
 - elementaire tekststructuur
 - zeer korte teksten
 - met expliciete informatie
 - ook met redundante informatie
- **Uitspraak, articulatie, intonatie**
 - heldere uitspraak
 - zorgvuldige articulatie
 - duidelijke, natuurlijke intonatie
 - standaardtaal
- **Tempo en vlotheid**
 - langzaam tempo met pauzes waar nodig
- **Woordenschat en taalvariëteit**
 - zeer frequente woorden uit de woordvelden, vaste frasen en standaarduitdrukkingen
 - eenduidig in de context
 - standaardtaal
 - informeel en formeel

kunnen de leerlingen volgende **taken beschrijvend uitvoeren:**

- 1 het onderwerp bepalen in informatieve en narratieve teksten;
- 2 de hoofdgedachte achterhalen in informatieve en narratieve teksten;
- 3 de inhoudslijn volgen van informatieve en narratieve teksten;
- 4 de inhoud opvolgen van prescriptieve teksten;
- 5 herkenbare informatie selecteren uit informatieve en narratieve teksten.
- 6 Indien nodig passen de leerlingen volgende **strategieën** toe:
 - zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen;
 - het luisterdoel bepalen;
 - gebruik maken van ondersteunend visueel en auditief materiaal;
 - de vermoedelijke betekenis van transparante woorden afleiden;
 - voorbijgaan aan een woord, fragment of klankstroom die zij niet begrijpen.

Lezen

In **teksten** met de volgende **kenmerken**

- **Onderwerp**
 - concreet
 - eigen leefwereld en dagelijks leven
 - functioneel
- **Taalgebruikssituatie**
 - concrete en voor de leerlingen vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties

- meestal met visuele ondersteuning
- **Structuur/ Samenhang/ Lengte**
 - korte enkelvoudige en eenvoudig samengestelde zinnen, met de meest frequente verbindingswoorden
 - elementaire tekststructuur
 - korte teksten
 - met expliciete informatie
 - ook met redundante informatie
- **Woordenschat en taalvariëteit**
 - frequente woorden
 - eenduidig in de context
 - standaardtaal
 - informeel en formeel

kunnen de leerlingen volgende **taken beschrijvend uitvoeren:**

7 het onderwerp bepalen in informatieve, prescriptieve en narratieve teksten;

8 de hoofdgedachte achterhalen in informatieve, prescriptieve en narratieve teksten;

9 de gedachtegang volgen van informatieve, prescriptieve en narratieve teksten;

10 informatie selecteren uit informatieve, prescriptieve en narratieve teksten.

11 Indien nodig passen de leerlingen volgende **strategieën** toe:

- zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen;
- het leesdoel bepalen;
- gebruik maken van ondersteunend visueel materiaal;
- het onderwerp van de tekst voorspellen;
- de vermoedelijke betekenis van transparante woorden afleiden;
- de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context;
- herlezen wat onduidelijk is;
- een woordenlijst of een eenvoudig woordenboek raadplegen.

Spreken

In **teksten** met de volgende **kenmerken**

- **Onderwerp**
 - concreet
 - eigen leefwereld en dagelijks leven
 - functioneel
- **Taalgebruikssituatie**
 - concrete en voor de leerlingen vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties
 - met en zonder visuele ondersteuning
- **Structuur/ Samenhang/ Lengte**
 - korte enkelvoudige zinnen en eenvoudig samengestelde zinnen met de meest frequente verbindingswoorden
 - elementaire tekststructuur
 - zeer korte teksten
- **Uitspraak, articulatie, intonatie**
 - met een aanzet tot heldere uitspraak, zorgvuldige articulatie en natuurlijke intonatie
 - standaardtaal
- **Tempo en vlotheid**
 - met eventuele herhalingen en langere onderbrekingen
 - langzaam tempo
- **Woordenschat en taalvariëteit**
 - zeer frequente woorden uit de woordvelden, vaste frasen en standaarduitdrukkingen
 - standaardtaal
 - informeel en formeel

kunnen de leerlingen volgende **taken kopiërend uitvoeren:**

12 vooraf beluisterde woorden en zinnen nazeggen;

13 een vooraf beluisterde en gelezen tekst luidop lezen;

14 een vooraf gelezen tekst luidop lezen.

kunnen de leerlingen volgende **taken beschrijvend uitvoeren**:

15 aan de hand van sleutelwoorden een verwerkte tekst bondig weergeven;

16 met een vorm van ondersteuning iets of iemand beschrijven;

17 gebruik maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies.

18 Indien nodig passen de leerlingen volgende **strategieën** toe:

- zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles kunnen uitdrukken;
- het spreekdoel bepalen;
- gebruik maken van ondersteunende lichaamstaal;
- gebruik maken van ondersteunend materiaal.

Mondelinge interactie

In **teksten** met de volgende **kenmerken**

- **Onderwerp**
 - concreet
 - eigen leefwereld en dagelijks leven
 - functioneel
- **Taalgebruikssituatie**
 - concrete en voor de leerlingen vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties
 - met en zonder visuele ondersteuning
- **Structuur/ Samenhang/ Lengte**
 - korte enkelvoudige zinnen en eenvoudig samengestelde zinnen met de meest frequente verbindingswoorden
 - elementaire tekststructuur
 - zeer korte teksten
- **Uitspraak, articulatie, intonatie**
 - met een aanzet tot heldere uitspraak, zorgvuldige articulatie en natuurlijke intonatie
 - standaardtaal
- **Tempo en vlotheid**
 - met eventuele herhalingen en langere onderbrekingen
 - langzaam tempo
- **Woordenschat en taalvariëteit**
 - zeer frequente woorden uit de woordvelden, vaste frasen en standaarduitdrukkingen
 - standaardtaal
 - informeel en formeel

kunnen de leerlingen volgende **taken uitvoeren**:

19 deelnemen aan een gesprek door:

- vragen, antwoorden en uitspraken te begrijpen;
- erop te reageren;
- zelf vragen te stellen, antwoorden te geven en uitspraken te doen;

20 gebruik maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies.

21 Indien nodig passen de leerlingen volgende **strategieën** toe:

- zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen of kunnen uitdrukken;
- gebruik maken van ondersteunende lichaamstaal;
- te kennen geven dat ze iets niet begrepen hebben, vragen om langzamer te spreken;
- iets aanwijzen om wederzijds begrip na te gaan.

Schrijven

In **teksten** met de volgende **kenmerken**

- **Onderwerp**
 - concreet
 - eigen leefwereld en dagelijks leven
 - functioneel
- **Taalgebruikssituatie**
 - concrete en voor de leerlingen vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties
- **Structuur/ Samenhang/ Lengte**
 - korte eenvoudige zinnen
 - elementaire tekststructuur
 - zeer korte teksten
- **Uitspraak, articulatie, intonatie**
- **Tempo en vlotheid**
- **Woordenschat en taalvariëteit**
 - zeer frequente woorden uit de woordvelden, vaste frasen en standaarduitdrukkingen
 - standaardtaal
 - informeel en formeel

kunnen de leerlingen volgende **taken kopiërend uitvoeren:**

- 22 een tekst foutloos overschrijven;
23 Inlichtingen verstrekken op eenvoudige formulieren.

kunnen de leerlingen volgende **taken beschrijvend uitvoeren:**

- 24 aan de hand van aangereikte standaarduitdrukkingen en vaste frasen een tekstje samenstellen.

25 Indien nodig passen de leerlingen volgende **strategieën** toe:

- zich blijven concentreren op de schrijftaak;
- het schrijfdoel bepalen;
- de eigen tekst nakijken;
- principes van lay-out toepassen.

Kennis

- 26 Om bovenvermelde taaltaken uit te voeren kunnen de leerlingen de volgende lexicale en grammaticale elementen functioneel inzetten, eventueel met ondersteuning van hulpmiddelen:

a) *vorm, betekenis en reëel gebruik in context van woorden en woordcombinaties uit de woordvelden die de taaltaken en de taalgebruikssituaties vereisen:*

- persoonlijke gegevens zoals naam, leeftijd, adres, telefoon, dichte familie, kleding, gezondheid, lichaamsdelen, uiterlijke kenmerken, huisdieren
- dagelijks leven zoals huis, vrijetijdsbesteding, school, klas, de klasafspraken en -instructies, schoolmateriaal, verplaatsingen, boodschappen doen
- relatie tot de anderen zoals zich voorstellen, iemand voorstellen, begroeten, bedanken, feliciteren, beleefdheidsrituelen, gevoelens uitdrukken
- eten en drinken: wat men eet of drinkt, de maaltijden
- tijd, ruimte, natuur: het jaar, de seizoenen, maanden, dagen, uuraanduidingen, tijdsmarkeerders, feesten, dieren
- het weer
- functiewoorden: voorzetsels en voegwoorden
- hoeveelheidsaanduidingen: hoofdtelwoorden en frequente rangtelwoorden

b) *grammaticale constructies:*

- *morfologisch domein*

- *zelfstandige naamwoorden: genus, getal, overeenkomst*
- *lidwoorden*
- *bijvoeglijk gebruikte woordsoorten*
 - *bijvoeglijke naamwoorden*
 - *bezittelijke voornaamwoorden*
 - *aanwijzende voornaamwoorden*
- *infinitieven*
- *werkwoordsvormen en de tijdsmarkeerders i.f.v. communicatie in de tegenwoordige tijd en de "futur proche"*
- *zeer frequente vormen van de "passé composé"*
- *syntactisch domein*
 - *eenvoudige bevestigende, ontkennende en vragende zinnen*
 - *persoonlijke voornaamwoorden als onderwerp*

De leerlingen werken aan de volgende **attitudes**:

27* tonen bereidheid en durf om te luisteren, te lezen, te spreken, gesprekken te voeren en te schrijven in het Frans;

28* tonen bereidheid tot taalverzorging;

29* tonen belangstelling voor de aanwezigheid van moderne vreemde talen in hun leefwereld, ook buiten de school, en voor de socioculturele wereld van de taalgebruikers.